

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

**Vliv sociálního prostředí na chování žáků
se zaměřením na sexting na sociálních sítích**

Diplomová práce

Autor: Bc. Veronika John
Studijní program: Sociální pedagogika
Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.
Oponent práce: Mgr. Alena Knotková

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Veronika John

Studium: P21K0402

Studijní program: N0111A190018 Sociální pedagogika

Studijní obor: Sociální pedagogika

Název diplomové práce: **Vliv sociálního prostředí na chování žáků se zaměřením na sexting na sociálních sítích**

Název diplomové práce AJ: The influence of social environment on pupils' behaviour with focus on sexting on social networks

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se zabývá vlivem sociálního prostředí na chování žáků na druhém stupni základních škol a zaměřuje se na problematiku sextingu prostřednictvím sociálních sítí. Teoretická část popisuje základní pojmy a objasňuje, co to sexting je, jeho typologii, a především rizika se kterými se mohou žáci v období dospívání na sociálních sítích setkat. Navazující část se věnuje trestně právní odpovědnosti, která je definována podle trestního zákoníku.

Cílem empirické části je zmapovat povědomí žáků o tomto fenoménu, a to pomocí dotazníkového šetření, který se zaměřuje na spojitost mezi sociálním prostředím žáků a jejich informovaností o sextingu. V této části je popsána příprava, realizace a výskyt sextingu v 6., 7., 8. a 9. třídách základních škol.

Klíčová slova: sexting, sexuální rizikové chování, sociální prostředí, základní škola, žáci, sociální sítě, nebezpečné komunikační jevy

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2. vyd. 2014. 215 s. ISBN 978-80-262-0643-9.

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL, 2013. *Bezpečnost dětí na internetu*. Brno: Computer Press. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.

BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0599-1.

HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.

KOHOUT, R., KACHRNĚK R. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. 72 s. ISBN 978-80-260-9543-9.

KOPECKÝ, K. et al. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 170 s. ISBN 978-80-244-4868-8

SZOTKOWSKI, R., KOPECKÝ K., KREJČÍ V. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2

KOPECKÝ, K. *České děti o sextingu*. In: E-bezpeci.cz [online]. 2011. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-sonline-komunikaci/sexting/237-ceske-deti-o-sextingu>

KOPECKÝ K., SZOTKOWSKI R. *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru* [online]. 2017, 32 s.

VLACHOVÁ, M. *Trestná činnost spojená s internetovou kriminalitou*. In: Ebezpeci.cz [online]. Olomouc: Centrum prevence virtuální internetové komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci. 2009. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dali-rizika/148-226>

Zadávací pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.

Oponent: Mgr. Alena Knotková

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci *Vliv sociálního prostředí na chování žáků se zaměřením na sexting na sociálních sítích* vypracovala pod vedením vedoucího práce Mgr. Lucie Křivánkové, Ph.D., samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 20. 3. 2023

Bc. Veronika John

Poděkování

Děkuji Mgr. Lucii Křivánkové, Ph.D., za odborné vedení, cenné připomínky a rady při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

JOHN, Veronika. *Vliv sociálního prostředí na chování žáků se zaměřením na sexting na sociálních sítích*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 68 s. Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá vlivem sociálního prostředí na chování žáků na druhém stupni základních škol a zaměřuje se na problematiku sextingu prostřednictvím sociálních sítích. Teoretická část popisuje základní pojmy a objasňuje, co to sexting je, jeho typologii, a především rizika se kterými se mohou žáci v období dospívání na sociálních sítích setkat. Navazující část se věnuje trestně právní odpovědnosti, která je definována podle trestního zákoníku. Cílem empirické části je zmapovat povědomí žáků o tomto fenoménu, a to pomocí dotazníkového šetření, který se zaměřuje na spojitost mezi sociálním prostředím žáků a jejich informovaností o sextingu. V této části je popsána příprava, realizace a výskyt sextingu v 6., 7., 8. a 9. třídách základních škol.

Klíčová slova: sexting, sexuální rizikové chování, sociální prostředí, základní škola, sociální sítě, žáci

Annotation

JOHN, Veronika. *The influence of social environment on pupils' behaviour with focus on sexting on social networks*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 68 pp. Diploma Thesis.

The thesis deals with the influence of the social environment on the behaviour of pupils in the second level of primary schools and focuses on the issue of sexting through social networks. The theoretical part describes the basic concepts and explains what sexting is, its typology and especially the risks that pupils may encounter during their adolescence on social networks. The following part deals with criminal liability, which is defined according to the Criminal Code. The aim of the empirical part is to map pupils' awareness of this phenomenon by means of a questionnaire survey that focuses on the link between pupils' social environment and their awareness of sexting. This section describes the preparation, implementation and prevalence of sexting in primary school grades 6, 7, 8, and 9.

Keywords: sexting, sexual risk behavior, social environment, elementary school, networks, pupils

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Obsah

Úvod	9
1 Sociální prostředí jako socializační činitel	11
1.1 Rodina jako sociální prostředí.....	11
1.2 Funkce rodiny.....	13
1.3 Rodina jako znevýhodněné prostředí	14
1.4 Sociální skupiny mimo rodinu	16
2 Fenomén rizikového chování	18
2.1 Teorie rizikového chování.....	19
2.2 Syndrom rizikového chování v dospívání	20
3 Sexting jako forma online rizikového chování.....	23
3.1 Typologie sextingu a pohnutky k jeho realizaci	24
3.2 Aktéři sextingu	26
3.3 Rizikovost sextingu	27
4 Prevence online rizikového chování.....	30
4.1 Prevence ve školním prostředí	32
4.2 Prevence v rodině	32
5 Využití sociálních sítí pro online rizikové chování	34
5.1 Facebook	35
5.2 Instagram.....	36
5.3 Tik Tok.....	36
6 Výzkumné šetření zaměřené na sexting na sociálních sítích	38
6.1 Koncepce výzkumného šetření	38
6.2 Strategie výzkumného šetření	41
6.3 Sběr dat a výzkumný vzorek	42
6.4 Výsledky výzkumného šetření	44
6.5 Verifikace hypotéz	52
6.6 Závěr výzkumného šetření a diskuze výsledků.....	555
Závěr	58
Seznam použitých zdrojů	60
Seznam tabulek a grafů	68
Příloha	

Úvod

V dnešní době žijeme v prostředí plném různorodosti kultur a zvyklostí, což znamená, že se nám setkávají s různými názory a chováním, které mohou být pro nás nové a neobvyklé. Tento trend se v poslední době projevuje i u našich dětí a dospívajících, který se často ocitají v situacích, které neumí zvládnout. Dnešní doba je dobou plnou neuvěřitelných technologií, téměř každý vlastní chytrý telefon a ten kdo ho nemá, jako by nebyl. Klasická komunikace v tváři tvář se přesunula do virtuálního prostoru sociálních sítí, SMS a e-mailů, a pro mladou generaci se staly tyto formy komunikace nepostradatelné.

Dnes již téměř všichni žáci druhého stupně základních škol mají svůj profil na některé sociální sítí a pokud se dozví, že někdo nemá takový účet, tak se často diví, jak ten jedinec může vůbec žít. Tato moderní doba s sebou přináší také řadu rizik, a to především v online prostoru.

Většina mladých uživatelů internetu a sociálních sítí si neuvědomuje, jaké hrozby tam na ně číhají. Mezi rizikové komunikační jevy patří např. kyberstalking, kyberšikana, různé spamy nebo sexting. Svoji diplomovou práci bych právě chtěla zaměřit na téma sexting.

O fenoménu sextingu se ve světě mluví už od roku 2005 v USA. O tomto rizikovém chování napsal americký deník „Los Angeles Times“. (Sztokowski a kol., 2020, s. 30) V České republice se tento fenomén začal rozebírat až posledních pár letech. Sexting je stále rozšířenější mezi dětmi a mladistvými, kteří ale většinou vůbec neznají možná rizika spojená s tímto jevem. Na sociálních sítích se začaly objevovat strukturované skupiny, kde mohly samy dívky posílat své fotografie anebo je v těch horších případech zasílali bývalí partneři či kamarádi, kteří se většinou chtěli pomstít. Samozřejmě za nějaký čas začaly vznikat i chlapecké stránky.

Řada z výzkumníků (Van Ouytsel, Walrave, Van Gool, 2014) upozorňuje na souvislost mezi sextingem a požadavky současné konzumní společnosti. V řadě zdokumentovaných případů sexting vzniká v rámci konkrétní sociální skupiny například spolužáků/spolužaček či partnera/partnerky (Lippman, Campbell, 2014).

Preventivních programů na základních školách moc není, za svoje působení na základní škole jsem zažila pouze jeden program, a to pro děti 8. tříd, což je dle mého názoru už pozdě, v dnešní době se se sextingem setkávají mnohem mladší děti. Důvodů

proč se tomuto tématu tolik nevěnuje, může být několik. Například, že to je relativně nový fenomén, který není zcela prozkoumán a nejsou připraveni ani školitelé na toto téma.

Cílem mé práce je zjistit, zda jsou si žáci druhého stupně základních škol vědomi možných rizik spojených se sextingem, kolik dětí sexting provozuje a kolik dětí vůbec o tomto jevu ví. Vybrala jsem si dotazníkové šetření, kde jsem sestavila otázky přesně tak, abych dostala veškeré informace a mohla tak získat představu pro svoji budoucí práci, a to práci výchovného poradce na základní škole, abych mohla pomoci nejen dětem, ale i rodičům a ostatním učitelům.

1 Sociální prostředí jako socializační činitel

Pojem *sociální prostředí* můžeme chápat několika způsoby. Někdy je sociální prostředí chápáno jako souhrn všech vnějších podmínek života, které existují nezávisle na vůli člověka. Jsou to vlastně takové životní podmínky, které ovlivňují člověka. Další význam sociálního prostředí poukazuje na to, že i sám člověk je součástí jednoho celku, a že na člověka nepůsobí objektivně, tak jak je ale subjektivně, že ho člověk prožívá. Prostředí můžeme rozdělit na několik typů, podle velikosti prostoru, v němž jedinec existuje, tak podle povahy činnosti, podle frekvence, pestrosti a podle mnoha dalších kritérií (Kraus, 2014).

1.1 Rodina jako sociální prostředí

Nejdůležitějším sociálním prostředím dítěte je bez pochyby rodina. Je to první instituce, která přímo působí na dítě. „*Plní socializační, ekonomické, sociálně-regulační, reprodukční a další funkce.*“ (Průcha a kol., 1998) Rodina prošla průběhu několika let velkými změnami, ale i tak nadále zůstává primární a nepostradatelnou sociální institucí, nejen pro dospělé, ale především pro děti. Rodina plní nezastupitelnou funkci a předává svým dětem cenné rady do života.

Jedna univerzální definice rodiny neexistuje, v odborné literatuře můžeme nalézt spousty různých definic a každá z nich je svým způsobem výjimečná. Pojem *rodina* se rozebírá v různých oborech jako například v sociologii, psychologii, právu či pedagogice a každý obor má tu svoji definici.

Ve Velkém Sociologickém slovníku můžeme nalézt tuto definici rodiny: „*rodina je nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury i základní ekonomickou jednotkou a jejímiž hlavními funkcemi je reprodukce trvalý lidského biologického druhu a výchova, respektive socializace, potomstva, ale i přenos kulturních vzorců a zachování kontinuity vývoje.*“ (Petrušek, 1996, s. 940)

Dnešní generace pohlíží na rodinu jako na skupinu lidí, především rodičů a jejich dětí, které spojují vzájemné velmi blízké vztahy, kteří se mají rádi, žijí spolu v jedné domácnosti a tvoří jakousi jednotu, již lze označit slovem *my*, zatímco zbytek světa jsou oni. (Haviger a kol., 2014, s. 108).

Dnešní moderní rodinu definovat ale není tak jednoduché. V dnešní době dochází k významným změnám v tradičních představách o rodině, které byly ještě před pár lety považovány za samozřejmé. Zásadní změna je v manželství, které již není primárním

principem pro vytvoření rodiny. Tím se mění i základní parametry rodiny jako instituce. Partneři spolu žijí na tzv. psí knížku. V dnešní době se můžeme setkávat s dětmi, které mají jiné příjmení než jejich matky, protože nedošlo k uzavření manželského svazku. Nemění to ale nic na tom, že i taková rodina může plnit všechny své funkce.

Rodina je pro jedince velmi důležitá, utváří se v ní osobnost, názory a postoje. Děti se učí prostřednictvím své rodiny pracovat se zodpovědností a také přemýšlet o následcích svých činů. Někteří rodiče bojují se strachem o své děti a nedávají jim moc prostoru pro zkoumání okolí a neustále za ně řeší následky a přebírají za ně zodpovědnost. Takové dítě je pak nesamostatné a nevěří si. Opakem jsou pak rodiče, kteří neprojevují žádný zájem o své děti. V takovém případě se může stát, že se jedinec stane členem špatné party a může tak dojít k různým formám rizikového chování jako je kouření, záškoláctví či užívání drog. Většina rodičů se dozvídá o problémech svých dětí pozdě, když jejich chování překročí určitou mez. V takovém případě je mnohem náročnější řešit rizikové chování a pracovat s tím, než kdyby byly problémy řešeny dříve.

Nejlepší je samozřejmě zlatá střední cesta, která ale potřebuje větší námahu na výchovu, a to je jeden z důvodů, proč se to některým rodičům nedaří. V této situaci je nejdůležitější důvěra, rodina by si měla věřit, říkat si pravdu, ale přitom dát dítěti dostatečný prostor, aby mohl poznávat svět, ale být vždy po ruce a pomoci mu, když si to bude dítě přát. Jeden z aspektů rodiny je, že předává určitou tradici, etické zásady a morální pravidla. Rodina vychovává, snaží se utvořit osobnost dítěte a pomocí socializace vytvářet společenského člověka. (Mucha, 2004, s. 186)

Kraus popisuje faktory, které působí na rodinné prostředí. Jak již bylo zmíněno, rodina je hlavním a nejdůležitějším činitelem, který určuje vývoj dítěte. Pokud je prostředí vhodné, je mnohem menší riziko vzniku sociální deviace. Naopak, pokud je prostředí nevyhovující, je větší šance na vznik nežádoucího chování. Hlavní faktory lze rozdělit do 3 skupin:

1. Demograficko-psychologické podmínky určují celkovou strukturu rodiny, jaké mají vztahy uvnitř celé rodiny. Zařadit zde můžeme i emocionální vztahy v rodině, jaká je harmonie v rodině a jaké jsou rodinné vazby.
2. Materiálně-ekonomické faktory – jedná se o ekonomickou situaci rodiny, kde bydlí, co dělají rodiče za zaměstnání, jak tráví volný čas, jak rodina zapadá ohledně makroprostředí.

3. Kulturně-výchovné faktory – zde je hlavní hodnotová orientace, jakým stylem rodina žije, jaké mají rodiče dosažené vzdělání, spadají sem i hygienické návyky.

Mohli bychom říct, že všechny tyto faktory velmi ovlivňují celou rodinu. Když už má dítě nějaký problém, je žádoucí aby, ten, kdo chce pomoci znal situaci v rodině, znal prostředí rodiny a mohl tak najít vhodný způsob, jak pomoci (Kraus, 2014).

1.2 Funkce rodiny

Dnes se stále zvyšují nároky na rodinu, co se týče plnění jejich funkcí. Stát se snaží minimalizovat své zásahy do rodinného života, což může vést k nedostatečnému plnění rodinných funkcí. Tyto funkce jsou pro rodinu klíčové a neměly by se zanedbávat jejich plnění. Dle Krause se jedná o tyto funkce:

1. Biologicko-reprodukční funkce rodiny, která je důležitá jak pro samotného jedince, tak i pro společnost. Je tedy v zájmu všech, aby se rodil takový počet dětí, aby nebyla ohrožena reprodukce. V dnešní době dochází jak k posunu hranice věku, kdy ženy mají své děti, a to s sebou nese větší rizika komplikací. Také se rodí více jedináčků, protože ekonomická situace některých rodin nedovoluje mít více dětí.
2. Sociálně-ekonomická funkce – rodina je hlavní jednotkou v ekonomice. Děti neustále něco potřebují a tím, jak se vyvíjejí a rodiče pracují a zapojují se tak do výrobní i nevýrobní sféry. Trh je závislý na rodině.
3. Socializačně-výchovná funkce, jak již víme, rodina je primární, silná sociální instituce, která formuje jedince už od narození, předává mu své hodnoty, názory tradice a způsoby chování. Socializace je zde ta nejdůležitější.
4. Funkce ochranná je chápána jako funkce, která zajišťuje základní životní potřeby všech členů rodiny. Jedná se o funkci hygienickou, jako je například mytí rukou nebo čištění zubů. Patří sem i zdravotní potřeby jako jsou pravidelné preventivní prohlídky.
5. Emocionální funkce rodiny, která je nejdůležitější náplní rodiny, nejde ji nahradit jinou institucí. Jedná se o pocit lásky, něhy, sounáležitosti, je to pocit bezpečí a jistoty. (Kraus, 2014, s. 81–83)

6. Funkce odpočinku a regenerace tělesných a duševních sil, této funkce v současné době narůstá, kdy především rodiče se snaží oprostít od svých profesních povinností a třeba si odpočinout na zahrádce. (Střelec, 1998, s. 55)

Rodina v současné době pracuje na jiných principech než dříve, dochází k demokratizaci uvnitř rodiny, rodina je častěji izolovanější, zmenšuje se. Moje babička mi neustále povídá o tom, jak jich žilo v jednom baráku deset společně, jako jedna velká rodina, což v dnešní době není již běžné. Bohužel zůstává právě hodně lidí osamocených. Čeho si nejvíce všímám v okolí, je, že dochází k dezintegraci, lidé žijí spíše vedle sebe ale ne spolu, když se zeptám žáků 6. třídy, kolik z nich mají doma společné večere, ruku zvedne ani ne polovina. Někdy mi děti říkají, že třeba rodiče celé dny nevidí, přijdou pozdě z práce a netráví čas společně.

Česká republika má bohužel jedno prvenství a to, že patří k zemím s největším počtem rozvodů, rozpadá se téměř každé druhé manželství, což je obrovské číslo (ČSÚ, 2019, online).

S tím může souviset i to, že rodina nezvládá nějakou svoji funkci a dochází k problémům, někdy až k takovým, kdy rodina neplní žádné podmínky pro socializaci dětí. Z nedostatečné či žádné péče můžeme podle Rozsypalové a kol., rozdělit rodinu do tří skupin:

1. Rodina problémová je taková rodina, kde se vyskytují problémy, které nejsou vážné a dochází pouze k poruše některých nebo všech funkcí, tyto funkce však neohrožují vývoj dítěte a rodina má možnost vzniklé problémy řešit sama. Někdy může být nabídnuta krátkodobá pomoc zvenčí.
2. Rodina dysfunkční, kde jsou zaznamenány vážné poruchy, dochází k poškození rodiny, hlavně u dítěte a rodina to není schopná sama zvládnout a je potřeba rodině pomoci zvenčí. Tato pomoc bývá opakovaná.
3. Rodina afunkční, kde jsou poruchy tak závažného charakteru, že rodina neplní svoje funkce a tím dítě poškozuje. Rodině již není pomoci a pro dítě je nejlepší odebrání z rodiny a umístění do jiné, náhradní péče (Rozsypalová a kol., 2003).

1.3 Rodina jako znevýhodněné prostředí

Ne každá rodina je pro dítě tím nejlepším prostředím. Některé rodiny mají velmi blízko ke zvýšenému riziku ohrožení vývoje dítěte. Dítě v takové rodině nemá dostatečnou motivaci se rozvíjet a pochopit základní pravidla a principy. Do školy většinou takové

děti přichází jako děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. V takových rodinách je hodnotový žebříček zcela odlišný než u ostatních. V novém prostředí tak dochází ke konfliktu s uznávanými normami společnosti. Tyto děti cítí značný rozdíl, jsou to pro ně dva zcela odlišné světy a může docházet i k tomu, že dítě považuje školu za zcela zbytečnou a upadá i motivace k požadovaným cílům. *Žáci ze sociálního znevýhodněného prostředí*, tento pojem byl do české školní legislativy uveden již v roce 2004 a patří právě dětem, které mají doma jinou startovací čáru než ostatní děti, a tudíž je potřeba jim podat pomocnou ruku v prostředí školy. Od tohoto názvu se již v dnešní době upouští a nahrazuje ho nový termín, a to *žák s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodů sociálního znevýhodnění* (Felcmanová, Habrová, 2015). Jedná se právě o rodiny, které jsou pracovním vyčerpány a nemají na své děti čas a ty poté hledají zábavu jinde, třeba právě na internetu, jedná se i o rodiny, které nejeví zájem o své dítě ať už z důvodu rozpadu rodiny nebo z jiného důvodu, může se také jednat o děti, které jsou umístěny mimo domov v náhradní péči.

Děti, které žijí v znevýhodněném prostředí si nesou do života různá specifika. Potřebují poté pomoci jinde, když se jim pomoci nedostává v rodině. Může pomoci právě zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), který definuje děti se sociálním znevýhodněním a zařazuje je mezi žáky se speciálně vzdělávacími potřebami (SVP). Co přesně pod tento zákon spadá můžeme nalézt v § 16:

- a) *„rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,*
- b) *nařízení ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo*
- c) *postavená azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.“* (Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění novely č. 370/2012 Sb.)

Tyto děti, které přicházejí do školy ze sociálně znevýhodněného prostředí, mají různá podpůrná opatření, těch máme 5 stupňů, záleží, na jaké úrovni dítě do školy přichází, někdy stačí opravdu pouze podpůrné opatření prvního stupně, kde se lehce korigují metody výuky a organizace výuky a samozřejmě má žák i jiný systém hodnocení. Když se učitelé nezdá, že první stupeň kompenzuje žákovi nedostatky, může navrhnout návštěvu poradenského zařízení, kde jsou schopni posoudit jeho speciální vzdělávací potřeby. Samozřejmě je povinný souhlas zákonného zástupce dítěte. Neméně důležitá je pedagogická intervence, která se poskytuje jako podpůrné opatření prvního stupně pro

více žáků, jedná se pomoc v těch předmětech, které žákovi nejdou a je potřeba ho podpořit ve vzdělávání. Tomuto žákovi se nedostává dostatečné domácí přípravy, a proto mu je nabídnuta pomoc. Tuto službu může nabídnout žákovi učitel ale i školní klub či družina, která se ve škole nachází (MŠMT, 2022, online).

Dle vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných se jako žák se sociálním znevýhodněním označuje takové dítě, kterému se nedostává dostatečné pomoci k patřičnému průběhu vzdělávání. Jedná se o děti, které žijí v rodině s malým sociálním statutem, v rodině, která je neúplná či vícečetná (Habrová, 2015).

Baroňová (2009, s. 98) uvádí, že v naší republice jsou nejvíce ohroženy etnické menšiny, a to především Romové, kteří mají svůj specifický přístup ke vzdělávání.

1.4 Sociální skupiny mimo rodinu

Každý z nás je jedinečnou osobností, odlišujeme se nejenom svým vzhledem, ale také charakterem a schopnostmi. Během života se stáváme členy několika sociálních skupin. Další sociální skupiny po rodině jsou nazývány jak skupiny sekundární. Tyto skupiny jsou pro děti velice důležité, přirozené. Klasický příklad sekundární skupiny jsou zájmové kroužky, kluby, dílny, sportovní kluby ale i školní třídy. I v této sociální skupině mohou vzniknout silné citové vazby (Šimáčková-Čížová, 2014).

Sociální skupiny můžeme charakterizovat podle různých kritérií, základní je dělení dle velikosti a způsobu vzniku. Jak je skupina velká, nezáleží jen na počtu členů té dané skupiny ale i na tom, jaké vztahy mezi sebou ta sociální skupina má. Ve městě, kde žije hodně obyvatel, se všichni lidé mezi sebou neznají, jedná se tedy o velkou sociální skupinu. Střední sociální skupina má mnohem méně členů než ta velká. Jedná se většinou okolo padesáti členů. Tito lidé se již navzájem znají, ale nemusí mezi nimi docházet k blízkému vztahu. Nejdůležitější sociální skupina je ta malá, kde je potřeba osobního kontaktu, lidé mezi sebou udržují určité vztahy jako jsou například v rodině (Vágnerová, 2007). Malé sociální skupiny plní také funkci uspokojování sociálních potřeb, což umožňuje dětem porovnávat vzorce chování a postoje s ostatními. Jedinci může skupina pomáhat utvářet jeho sociální role. Jedná se normativní a srovnávací funkci. Skupina předává jedinci svůj náhled pro jeho hodnocení. Pokud je skupina pro jedince lákavá, dokáže pak uspokojovat své potřeby prostřednictvím té skupiny (Nakonečný, 2009).

Dále můžeme dělit skupiny na formální a neformální, rozdíl je především ve vzniku skupinu. Formální skupiny jsou zakládány záměrně, za jasným účelem a mají svoji strukturu a jasná pravidla fungování uvnitř skupiny. Jedná se právě o školní třídu, kde si žáci s třídní učitelkou na začátku školního roku určí pravidla chování ve třídě a poté si je někde napíší, vytvoří nástěnku nebo umístí na dveře, aby jim ty pravidla byla na očích a mohli je dodržovat. Jedná se o skupinovou práci, nemůže pak tedy někdo říct, že s těmi pravidly nesouhlasí, když si je vytvářeli společně. Neformální sociální skupiny vznikají především ze společného zájmu lidí v dané skupině, kteří mají shodné hodnoty a zájmy. (Výrost, Slaměnik, 2008). Důležité jsou sympatie, které skupinu spojují.

Typická sociální skupina mimo rodinu je školní třída. Jedná se o malou skupinu, ve které probíhá sociální interakce, žáci spolu komunikují, poznávají se. Jedná se o formální skupinu, žáci si nevybrali své spolužáky sami, jasně jsou definovány i cíle skupiny, které si škola určí ve školním řádu. Samozřejmě se s postupem času, když se žáci navzájem více znají, mění se i dynamika skupiny. Z formálních vztahů se stávají vztahy neformální založené na vzájemných sympatiích a zájmech. V rámci školní třídy se žáci vyvíjejí a tím i skupina, začíná se lišit skladba uvnitř skupiny. Dobrý učitel by měl znát rozložení třídy, protože by mohl pomoci v krizových situacích. Nástroje, které slouží k diagnostice školní třídy jsou například pozorování, rozhovory se žáky, s ostatními učiteli, kteří v té třídě vyučují ale i s rodiči na třídních schůzkách, různé psychologické hry, dotazníky či sociometrické metody (Hrabal, 2003).

2 Fenomén rizikového chování

V dnešní době plné všemožných technologií vznikají různé formy rizikového chování. Tato práce se věnuje právě problematice sextingu jako jednomu z projevů rizikového chování. Stále více výzkumů se zaměřuje na toto téma. Rizikové chování může mít různé dopady, někdy jen lehké ale mohou být i velmi negativní, samozřejmě tyto následky ovlivňují nejen samotného jedince ale i ostatní osoby v jeho okolí (Dolejš, Orel, 2017, s. 29)

Každý člověk přemýšlí jinak a pod pojmem *rizikové chování* si může představit něco jiného než ten druhý. Jelikož se tato práce zaměřuje na rizikové chování je potřeba si uvést alespoň pár definicí různých autorů, jak oni klasifikují tento fenomén. Sobotková (2014, s. 40) ve své publikaci charakterizuje *rizikové chování* jako dominující pojem, pod kterým si můžeme představit problémové, asociální, antisociální, delikventní a disociální chování.

Bělík a kol. (2017) popisují rizikové chování jako různé typy chování, které se pohybují na škále od takového extrémního chování jako jsou třeba extrémní sporty, ve kterých pracuje adrenalin až k chování, které je na hranici patologických jevů jako je užívání nelegálních drog či násilí. Další definici, kterou jsem si vybrala je od Procházky, který uvádí, že rizikové chování se popisuje jako „*takové vzorce chování, v jejich důsledku může docházet k prokazatelnému nárůstu výchovně vzdělávacích zdravotních, sociálních a dalších rizik, a to jak pro jedince, tak pro společnost.*“ (Procházka, 2012, s. 133) Sirůčková (2015, s. 161) popisuje pojem *rizikové chování* jako soubor pestrých forem chování, které jsou nežádoucí pro společnost a mají záporné dopady nejen na zdraví, ale i na sociální a psychické fungování jedince. Všichni autoři se shodují na tom, že tento jev je velmi závažný a ohrožuje nejen jedince, ale i jeho okolí. Děti čím dál více používají moderní technologie, kde na ně číhají různá rizika právě v online prostoru. Příčiny vzniku takového chování, jsou různá, faktorů je spousta, mezi asi nejznámější rizikové chování na internetu patří kyberšikana, poté bychom mohli zařadit právě již zmiňovaný sexting či kybergrooming (Šmahaj, 2014).

Rizikové chování obsahuje velikou škálu různých forem chování, při kterých dochází k porušování norem, které jsou dány společností. Pro svoji práci jsem si vybrala pár podstatných typů chování, které jsou typické právě pro rizikové chování:

- a) Nejlehčí typ je problémové chování, které není tak vážné, avšak dochází k porušení obecných norem, které daná společnost uznává, ve školním prostředí se může jednat o neposlouchání pokynů učitele nebo vykřikování ve třídě.
- b) Dalším typem je abnormální chování, jedná se o chování, které se odchyluje os morálního a sociálního základu, který si společnost určila.
- c) Asociální chování je takové chování, které ještě není na hranici trestné činnosti, avšak už se odklání od norem, může se jednat o záškoláctví, kdy žáci místo trávení času ve škole, čas tráví mimo tuto instituci, i když proti záškoláctví školy bojují, je to téma, které se neustále řeší.
- d) Oproti asociálnímu chování je delikventní chování již takového rázu, že už překročilo hranici, kterou definuje zákon nebo předpis a tento styl chování přináší široké společnosti různé újmy. Jasným případem jsou trestné činy nebo fyzické násilí, které se ve školách řeší velmi tvrdě, což je dobře, protože by se nemělo tolerovat. (Dolejš, Orel, 2017, s. 29–30)

2.1 Teorie rizikového chování

Existuje mnoho teorií, které vysvětlují, proč vznikají různé typy rizikového chování. Někteří autoři vidí hlavní příčinu již v biologickém kontextu, jiní zas v osobnosti jedince a někdo v prostředí. Autoři Dolejš a Orel (2017) hledají příčiny v biologické, psychologické, subkulturní, konfliktový, strukturální, kontrolní, interakční a situačně orientované teorii. Samozřejmě se může prolínat více druhů a je důležité je zkoumat celistvě. Je jasné, co popisuje biologická a psychologická teorie, ale co ty další teorie znamenají? Uveďme si alespoň tři. Konfliktní teorie popisuje, že každý z nás je jedinečnou osobností, které si vytváří po celý život různé sociální skupiny. Tyto skupiny vytvářejí odlišné normy a zájmy, které vedou ke vzniku konfliktů. Subkulturní teorie shledává vznik rizikového chování v rozdílných kulturách.

Fischer a Škoda (2014) vidí příčiny vzniku nežádoucího chování v jiných přístupech jako je biologicky-psychologický, sociálně psychologický a sociologický. V první teorii biologicky-psychologické se snaží nalézt vztah mezi chováním a genetikou. Sociálně psychologická teorie zdůrazňuje temperament a charakter jedince. Sociologická teorie popisuje jako hlavní příčinu vzniku rizikového chování ve společenské na kulturní úrovni.

Další autor, který se věnuje problematice vzniku rizikového chování Jessor (1991) vidí hlavní problém v rizikovém a protektivním faktoru. V rizikovém faktoru můžeme spatřit osobnostní znaky člověka jako je například impulzivita či agresivita, které se hodně spojují s nežádoucím chováním. Mezi protektivní faktory můžeme zařadit vyšší inteligenci, důvěru ale i sebeúctu, empatii či prosociální chování. Pokud má jedinec tyto vlastnosti, je menší pravděpodobnost vzniku rizikového chování. Neméně důležitý faktor je samotné prostředí, ve kterém se člověk nachází. Může obsahovat mnoho kvalitních podnětů, ale také může být relativně omezené. U dětí jsou to také jejich vrstevníci, se kterými tráví spousty času, ať už ve škole nebo na zájmových kroužcích. Kromě prostředí je důležitá i společnost, ve které jedinec žije, zda bydlí v chudinské čtvrti, kde je vyšší riziko výskytu rizikového chování nebo ve městě (Dolejš, Orel, 2017).

Významnou roli hraje rodina, když je v pořádku si v ní spolu navzájem o všem povídat. Děti se neměly bát zeptat se rodičů na názor a rodiče by měli podporovat děti v tom, co dělají. Rodina, která funguje takto pozitivně ovlivňuje všechny členy.

2.2 Syndrom rizikového chování v dospívání

Dotazníkové šetření bylo určeno pro žáky druhé stupně základních škol. Tato sociální skupina nepatří mezi děti ani dospělé. Období dospívání neboli pubescence se rozděluje podle biologického vývoje na fázi prepuberty, kterou bychom mohli ohraničit věkem 11–13 let a fází vlastní puberty v rozmezí 13–15 let. Tato skupina má své typické znaky a vlastnosti, které se od ostatních fází liší. Můžeme mezi ně zařadit biologické, psychologické, ideové a sociálně ekonomické rozdílnosti (Kahuda, 2018, online). Samozřejmě záleží na každé osobnosti, jak dochází k jeho sociálnímu zrání. Děti v tomto věku se mění, dochází k osamotňování, nejsou tak závislé na rodičích, pohlavně dozrávají, poznávají více sami sebe. Mění se způsob myšlení, přemýšlí o různých způsobech, co by se mohlo stát, kdyby se stalo tohle, mnohem větší vliv na děti mají jejich vrstevníci a jejich názory. Toto období je také obdobím plných prvních lásek ale i zklamání. Jejich hormonální změny zaznamenávají emoční nestabilitu, pubescenti jsou v tomto období citliví na jakékoliv narážky, mají pocit, že rodiče jim jen otravují život a nerozumí jim, všechno si berou moc vážně a občas se chovají velmi nevyzpytatelně a náladově. Ve škole začínají mít problém s autoritou ze strany učitele, mají pocit, že je učitel někdo, kdo po nich nestále něco chce, a přitom jim to nedává smysl (Etapy psychického vývoje, 2016, online).

Richard Jessor je jedním z nejdůležitějších autorů, který se věnoval spousty výzkumům právě v oblasti rizikového chování. Na základě svého výzkumu u amerických dopivajících ve věkovém rozmezí 14–22 let, pozoroval jejich psychosociální vývoj. Došel k závěru, že když se jedinec chová rizikově v některé části, tak se pak i tak chová v další, některé typy se prolínají. Takové chování je společností nevítané, protože překračuje normy, které platí v daném prostředí. Vznikl tak syndrom problémového chování – SPCH. Pod tímto pojmem můžeme zařadit záporné postoje ke vzdělávání, záškoláctví, poruchy chování, zneužívání návykových látek či rizikové sexuální chování (Sirůčková, 2015, s. 163).

Díky pokroku ve společnosti a rozšiřování rizikového chování dochází ke změně názvu na syndrom rizikového chování v dospívání – SRCH-D. Pod tento pojem můžeme shrnout všechny nežádoucí chování, které v období, kdy dochází k výrazným změnám téměř ve všech oblastech osobnosti člověka vznikají a ohrožují stav jedince, a to i pro jeho budoucí život. Jeho jednání může mít i trvalé následky, které ho budou pronásledovat i v dalších etapách jeho života. S tímto názorem souhlasí i Hamanová, která poukazuje na to, že rizikové chování v pubescenci můžeme definovat jako problémové chování, pod které patří abúzus návykových látek, delikvence a předčasný sexuální život. Tato chování se většinou vyskytují společně a v mnoha případech mají i shodné příčiny vzniku (Hamanová, 2000, s. 15).

Většina autorů rozděluje formy rizikového chování na tři klíčové oblasti, jako jsou:

- a) Zneužívání neboli abúzus návykových látek jako například alkohol, cigarety, omamné a psychotropní látky, které mohou zapříčinit vznik poruch chování (Vokuš, 2020, online). Návykové látky působí na limbický systém a jedinci, který je užívají cítí pocit blaha. Po droze poté touží a chtějí ji znovu a znovu požívat. Evropská studie (ESPAD), která se zaměřuje na zjišťování užívání návykových látek v roce 2019 provedla šetření u pubescentů ve věku 15 let. Ze šetření se zjistilo, že 54 % dotazovaných již někdy kouřili cigarety, v dnešní moderní době i elektronickou cigaretu a to přes 60 % jedinců. Neskutečné číslo a to přes 95 % respondentů už okusilo chuť alkoholu. Ve srovnání s výzkumy v předešlých letech sice bylo zjištěno, že se míra kouření cigaret snížila ale zase vzrostl počet používání elektrických cigaret (Chomynová a kol., 2020, online).
- b) Další jsou formy agrese jako jsou nadávky, rvačky, provokace, týrání zvířat, delikvence či sebepoškození. V dnešní době plné moderní technologie, internetu a neomezených možností, se může jednoduše stát, že děti naleznou na

internetu něco, co neumějí zpracovat. Hrozeb na internetu je spousta a dítě může lehce udělat něco, jen aby zapadl mezi své vrstevníky, a přitom to bylo proti jeho hodnotám (Kabíček a kol., 2014).

- c) Předčasný sexuální život je další oblast, u které se mění návyky, střídání sexuálních partnerů a s tím spojené riziko pohlavních nemocí, nepoužívání ochrany, to jsou všechny projevy rizikového chování. Když začnou se sexuální aktivitou děti dříve má to vliv i na jejich budoucí život, zdraví i na psychiku (Kabíček a kol., 2014).

Je zcela přirozené, že mají jedinci v pubertě potřebu zkoušet nové věci, jít do rizika, experimentovat, zkoušet nové věci. Nemají ještě ponětí o následcích svého jednání. Významné jsou také názory jejich vrstevníků, neboť se snaží zapadnout do kolektivu a často se stává, že kvůli uznání dělají něco, co by jinak neudělali (Hamanová, 2000).

3 Sexting jako forma online rizikového chování

Sexting je stále relativně novým projevem online rizikového chování. Zájem o problematiku sextingu se ale zvyšuje, protože jde o velmi nebezpečný fenomén (Čech, Zvoníčková, 2018, s. 64). Dle mého názoru se ale bere méně vážně než šikana, na kterou jsou ve školách k dispozici spousta besed, plakátů a informací. O sextingu se mluví málo, a přitom technologický pokrok neustále zrychluje a díky němu se ve společnosti vyskytují nové problémy jako je například fenomén sextingu. Sexting se odehrává v kyberprostoru, který je pro uživatele zcela odlišný od skutečného světa. Ve virtuální realitě si uživatelé mohou dovolit téměř cokoli, ale vedle toho stojí reálný svět, kde jsou následky jejich chování skutečné (Hollá, 2015, s. 46). Podle Blinky se jedná o kybersex, což je „*výměna sugestivních, erotických a sexuálních vzkazů mezi lidmi připojenými na internet.*“ (Blinka a kol., 2015, s. 132) Pojem *kybersex* je obsáhlý, můžeme k němu zařadit i jiné sexuální aktivity na internetu jako jsou například různá členství na erotických seznamkách, sledování online pornografie či vyhledávání sexuálních partnerů ve virtuálním světě (Kožišek, Písecký, 2016, s. 74).

Další zajímavý pojem, na který poukazuje portál E-bezpečí je kyberflashing, který znamená „*staronový druh sexuálního kontaktu spojeného s IT technologiemi, který je založen na sdílení intimních materiálů bez nutnosti ověření identity jednotlivých aktérů.*“ (E-bezpečí, 2017, online) Definice z webové stránky E-bezpečí je velmi blízká definici, která je k nalezení u Kopeckého a kol. (2013), kde Kopecký vymezuje sexting jako „*jednání, při kterém dochází k rozesílání fotografií, kde je zobrazena nahota, a to právě prostřednictvím chytrých telefonů a jiných elektronických zařízení.*“ (Kopecký, 2013, s. 25) Hollá naopak vysvětluje termín sexting z etymologického hlediska. Pojem *sexting* pochází z angličtiny, a to ze dvou slov sex – pohlaví a text – textové zprávy, (Hollá, 2016, s. 45). V našem prostředí se ujal pojem sextování. Pro mě jedna z nejdůležitějších definic sextingu, která se může zdát obyčejná a jednoduchá je jedna z prvních od Streichmana, která popisuje sexting jako jednání, při kterém dochází k rozesílání fotografií s nahotou skrz mobilní telefony a jiná elektronická média. (Streichamn, 2009 in Sztokowski, Kopecký, Krejčí, 2013, s. 81).

Mnohem výstižněji a podrobněji popsali pojem *sexting* Eckertová a Dočekal, kteří vymezují sexting za „*zasílání či sdílení vlastních odhalených fotografií, videozáznamů nebo textů (např. SMS, e-mail) s erotickým a sexuálním podtextem, prostřednictvím moderních komunikačních technologií.*“ (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 68)

Česká asociace streetworku vymezuje sexting jako „*elektronické šíření textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií – zejména internetu.*“ (Streetwork, 2015, online).

Existuje spousta dalších definic sextingu, které se snaží identifikovat daný jev, ale pro účely této práce si vybírám ještě jednu, a to od Gregussové a Drobného, podle nich do sextingu patří i flirtování v prostředí kyberprostoru i sexuálně laděné komentáře na chatu. (Gregussová, Drobný, 2013, s. 83). Je tedy potřeba si dávat velký pozor komu své fotografie posíláme, i když si myslíme, že ten dotyčný je přítel a nikdy by fotografie nezneužil. Může se totiž stát, že se fotka sdílí omylem nebo jen tak z legrace. Někdy ale někdo zveřejní obnažené fotografie bývalého partnera za účelem ho ztrapnit, ponížit ho, takovému jevu s říká „pornopomsta“. (Stowell, 2017, s. 110)

Z hlediska našeho výzkumu jím budeme tedy rozumět elektronické rozesílání, šíření vlastních sexuálně sugestivních či explicitních materiálů, tj. textových zpráv, fotografií či videí, ke kterému dochází prostřednictvím internetu a mobilních telefonů. A dále pak přijímání materiálů této povahy (Szotkowski a kol., 2020, online).

3.1 Typologie sextingu a pohnutky k jeho realizaci

V předchozí kapitole jsme si popsali, co to sexting je a nyní se zaměříme na typologii sextingu. Čech a Zvoníčková rozlišují sexting v závislosti na objektu na dva druhy. *Self-sexting* provozuje osoba, která rozesílá své vlastní sexuálně laděné snímky. Oproti tomu *peer-sexting* znamená rozesílání fotografií či videí někoho jiného, často se jedná o někoho z jeho vrstevníků (Čech, Zvoníčková, 2017, s. 51). Při výskytu sextingu se však často tyto dva typy prolínají, to, co mělo být soukromé, pouze pro jednu osobu se dostane do rukou třetí straně a v tom spočívá riziko sextingu. Fotky či videa se sexuální tematikou se mohou dostat až k rodičům, a hlavně po internetu mohou kolovat i několik let.

Někteří autoři rozlišují primární sexting a sekundární sexting. Primárním sextingem se rozumí to, že dítě vytváří svoje intimní fotky a videa, která posílá zpravidla jedné osobě a nesdílí je s dalšími. Sekundární sexting je šíření fotek a videí mezi další osoby, a to velmi často bez souhlasu těch, kteří daný materiál vytvořili (Szotkowski a kol., 2020, online). Jedná se například o šíření fotografií svého přítele nebo přítelkyně mezi své známé. Takové chování je velmi rizikové.

Dále můžeme rozdělit sexting na dobrovolný a nátlakový. Dobrovolný sexting velmi často pubescenti zkouší, když chtějí vyhovět svému partnerovi, aby byl ve vztahu šťastný. Nebo když se chtějí holky zalíbit nějakému klukovi tak mu pošlou eroticky laděnou fotku a naopak. Když pošle jeden z páru tomu druhému fotky, doufá, že to zůstane jen mezi nimi, že si věří ve všech ohledech. Protikladem k dobrovolnému sextingu je nátlakový sexting, který můžeme definovat jako obtěžování a samozřejmě je tam mnohem vyšší riziko zneužití (Hollá, 2016).

Proč k provozování sextingu vlastně u dětí dochází? Motivací může být několik, především je to touto moderní dobou, rodiče nemají na své děti dostatek času a ty se často nudí a vyvádějí různé hlouposti. Může se ale také jednat o pomstu bývalého partnera, který se nesmířil s rozchodem, či se může jednat o sociální nátlak. Jednotlivé pohnutky si nyní podrobněji popíšeme (Kopecký et al., 2015).

- a) Sexting jako nástroj, jak na začátku vztahu upoutat partnera, zvýšit sexuální napětí mezi partnery. Jedná se o možnost, jak zlepšit intimitu a sexting v tomto případě je pro partnery symbol lásky a důvěry. Velmi často to funguje u vztahů na dálku, kde komunikace v tváři v tvář je minimální, a tak používají komunikační prostředky k rozvíjení jejich vztahu (Kopecký et al., 2015).
- b) Sexting jako nástroj proti nuditě, je to známý fakt, že děti, které se nudí, vymýšlí různé aktivity, na které by nepřišly, kdyby měli hodnotný program. Je plno výzkumů, které ukazují na to, že je to právě nuda, která je hlavní příčina vzniku sextingu. Na sociálních sítích pak rozesílají sexuálně laděné příspěvky (Kopecký, 2012, online).
- c) Sexting jako tlak sociální skupiny. Jedná se především o spolužáky nebo partnery, kteří dokáží vyvíjet tlak na toho druhého (Sztokowski a kol., 2014).
- d) Sexting jako představení sebe samotného. V dnešním světě je zcela normální, že si každý dělá a říká co chce. Děti vidí všemožné reklamy v televizi, ve kterých jsou spoře oděné ženy, hudební videoklipy zpěvaček jsou plné nahoty, na internetu můžete najít jakýkoliv nevhodný obsah a tím dává tomu dítěti najevo, že to je standart, zcela normální. Sexting totiž zcela běžně provozují celebrity i influenceři na sociálních sítích. Děti a dospívající mají pak zkreslené pojetí o tom, co je ještě v normě a co už je moc. Každé dítě má svůj vzor, svůj ideál krásy, který se snaží napodobit (Kopecký, Kožíšek, 2015).
- e) V neposlední řadě je sexting využíván jako nástroj pomsty. Tato forma motivace je již prokázána u několika případů. Je to krok, který vede k vydírání

jedince. Většinou se jedná o pomstu od bývalých partnerů. Samozřejmě na začátku byl materiál poslán dobrovolně, ale pak byl zneužit bývalými partnery (Kopecký, 2014, online).

3.2 Aktéři sextingu

Stejně jako ostatní rizikové jevy tak i sexting má své účastníky a každý z nich disponuje rysy, které ho charakterizují. D. Gordon-Messer et al. (2012, online) rozdělil aktéry sextingu do 4 skupin:

1. Nesexteři – to jsou ti, kteří neposlali a ani neobdrželi žádný erotický materiál.
2. Odesílatelé – tyto osoby odeslaly nějaký sexuálně laděný materiál, ale zároveň nikdy žádný nepřijaly.
3. Příjemci – osoby, které přijaly sexuálně laděný materiál, ale sami nikdy nic takového neposlaly.
4. Obousměrní sexteři – ti přijali, a i odeslali intimní materiály.

Toto rozdělení je však velmi obecné a pro tuto práci si více přiblížíme dvě role, a to agresory a oběti sextingu.

Agresorem se většinou stávají bývalí partneři, se kterými měla oběť nějaký vztah, měli mezi sebou vzájemnou důvěru. Sextery můžeme rozdělit podle povahy realizace několik druhů:

1. Agresivní sexteři – při rozesílání zpráv se sexuální tematikou je jejich hlavní cíl poškodit oběť, dehonestovat ji.
2. Nátlakoví sexteři – tito agresori používají skryté formy jako je nátlak na oběť.
3. Konsenzuální sexteři – ti se snaží určit svoji sexuální identitu a snaží se vybudovat si vztah buď partnerský, nebo romantický.

Oběť sextingu může mít různé následky. Nejčastěji se jedná o emocionální rovinu, jako je ztráta sebevědomí, deprese, špatné sny a také strach. Když je oběť dlouhodobě vydírána mohou se dostavit i psychosomatické následky, které mohou být krátkodobého, nebo dlouhodobého rázu. Oběť sextingu může také být vystavena sexuálními útokům nebo obtěžování. Mnoho dětí si není vědoma, že za své jednání mohou být potrestáni. Záleží na několika okolnostech jako je například způsob pořízení fotografie a podle toho policie vyhodnotí daný skutek jako přestupek nebo trestný čin. Důležité je ještě zmínit, že podle zákona je dítě považováno až do osmnácti let věk, nikoliv do patnácti let, jak se někteří domnívají. O právních následcích je rozsáhleji rozepsáno v podkapitole 3.3.

3.3 Rizikovost sextingu

Děti, které začínají druhý stupeň základní školy, procházejí změnami a dospívají. Objevují nové věci, navazují nové kontakty a setkávají se se spolužáky, kteří brzy opustí brány základní školy a začnou novou kapitolu svého života. Často začnou experimentovat a neuvědomují si mnohá rizika, které na ně čekají. Mnozí z nich nevědí, že pokud se zapojí do sextingu, mohou se vystavit velkému riziku vydírání, zneužívání, a především veřejného posměchu. (Eckertová, 2013, s. 69).

Se sextingem je spojena celá řada rizik. Online prostředí, ve kterém se sexting odehrává, může materiály se sextingem nechat kolovat několik desítek let. Můžou poškodit naši prestiž, způsobit ztrátu zaměstnání, a to nikdo nemluví o psychické stránce, která nemusí být dlouho vidět, ale dokáže ohrozit člověka neskutečně moc.

Internet Watch Foundation je britská charitativní organizace odpovědná za vyhledávání a odstraňování obrázků a videí zobrazujících sexuální zneužívání dětí na internetu, z 26. 4. 2022 popisuje, jak se zvýšilo riziko online sexuálně zneužívání dětí v rámci pandemie COVID-19 o neuvěřitelných 374 %. Poslední dva roky bylo online prostředí pro děti velmi důležité, trávily na internetu spousty času. Probíhala online výuka, a co všechno děti na internetu dělaly, mnohdy rodiče ani nevěděli. IWF také poukazuje na to, že jedna ze tří zpráv na internetu se týkala dívek ve věku 11 až 13, ale nejrychleji rostoucí skupinou jsou děti ve věku 7 až 10 let. (Watson, 2022, online).

Ve Velké Británii vznikl nový nástroj ve spolupráci Childline NSPCC a IWF, který pomáhá mladistvým odstranit z kyberprostoru své nahé obrázky či videa. O vymazání fotky či videa může požádat každá osoba mladší 18 let, která zjistí, že po internetu kolují jeho nebo její nahé fotky či videa a IWF zkontroluje jeho obsah a poté když zjistí, že daná fotka nebo video porušuje zákon, usiluje o jeho odstranění z kyberprostoru. Samozřejmě je, že dítě, které vše nahlásí, nemusí sdělit své jméno a může to tak zůstat anonymní (Childline, 2021, online).

V České republice proběhl průzkum společnosti ESET software spol. s. r. o. a Policie ČR, který se zaměřil na zkušenost se sdílením intimního materiál mezi dětmi od 12 do 18 let ale i dospělých nad 18 let. Z průzkumu vyšlo najevo, že každé sedmé dítě někdy někomu odeslalo dobrovolně své intimní fotografie nebo videa. Průzkum se konal v období 31. května do 12. června 2022, takže jeho výsledky jsou velice aktuální (Policie CZ, 2022, online). Na základě výsledků z průzkumu vznikla nová spolupráce společností ESET software spol. s.r.o. a Policií ČR, a to mikro kampaň s názvem *To nevymažeš!*,

kteřá se snaží objasnit základní pojmy, ale také poskytnout jakýsi návod, jak postupovat v případě zneužití intimních materiálů. Tyto informace budou poskytnuty formou letáčků policejním preventistům, kteří následně objasní tyto informace na preventivních programech cílených na děti, ale i rodiče a pedagogy.

Sexting v rámci práva stále není zákonem definován, jako trestný čin, ale i tak souvisí s řadou trestných činů. České soudy se ale již od roku 2017 snaží pracovat s tímto jevem. Zatím však bez významných změn. V rámci sextingu se můžeme stát hned několika pachateli trestných činů či přestupků. Výroba, přechovávání, šíření dětské pornografie, ohrožování výchovy dítěte. Nově sem také patří navazování nedovolených kontaktů s dítětem, sexuální nátlak apod. Sexting je součástí kyberšikany, kybergroomingu a dalšího rizikového chování v online prostředí. Může se stát, že jedna fotka bude kolovat po internetu i několik desítek let a tím může poškodit prestiž oběti. Pokud fotku nebo video s intimní tématikou uvidí zaměstnavatel, může dojít i ke ztrátě zaměstnání. Níže jsou uvedena hlavní rizika, která jsou spojená se sextingem:

1. ztráta kontroly nad šířením materiálů,
2. poškození pověsti/ prestiže (ztráta zaměstnání),
3. přestupek či trestný čin,
4. kyberšikana, kybergrooming, stalking (Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, 2020, online).

Tabulka 1 popisuje přesné názvy trestných činů, kterých se může dopustit pachatel sextingu, paragrafy dle trestního zákoníku a možné výše trestů, když se daný trestný čin prokáže. O výši trestu však ve všech případech rozhoduje soud.

Tabulka 1 *Trestné činy páchané v rámci sextingu*

Trestný čin	Paragraf	Výše trestu
Omezování osobní svobody	§ 171	Až 2 roky
Znásilnění	§ 185	6 měsíců až 5 let
Pohlavní zneužití	§ 187	1 až 8 let
Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií	§ 192	Až 2 roky
Zneužití dítěte k výrobě pornografie	§ 193	1 až 5 let
Ohrožení výchovy dítěte	§ 201	Až 2 roky
Nebezpečné pronásledování	§ 352	Až 1 rok

Zdroj: Vlachová, 2009, online

V tabulce bych se ráda zastavila u skutku s názvem *výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií*, pod kterým si můžeme představit situaci, kdy jedinci, kteří již dosáhli 15 let mohou mít pohlavní styk, avšak nesmí u toho pořizovat fotky nebo videa (Kopecký, Szotkowski, 2019, online). Přijde mi to celkem logické, děti, kterým je 15 let nejsou tak psychicky vyzrálí a mohlo by se stát, že video, které bylo určeno ze začátku jen pro ně, jako takový důkaz lásky, se stane nakonec veřejné a bude sloužit jako pomsta jednoho z partnerů. Tento zákon vlastně chrání jedince před emoční a psychickou újmou.

4 Prevence online rizikového chování

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na definování pojmu prevence a její druhy. Preventivní opatření by měla být nástrojem k minimalizaci nežádoucích jevů. Prevence probíhá jak v rodinném prostředí, tak i ve školním prostředí. Správná a včasná prevence je jedna z efektivních nástrojů v boji proti rizikovému chování. Je jedno o koho jde, jestli o dítě, rodiče, IT specialistu s riziky v online světě se může setkat každý (Esnault, 2018).

Pojem *prevence* pochází z latinského slova *preventia*, která znamená předcházení závadám, poruchám či chorobám. Tento termín používáme i v běžném životě, pod kterým si můžeme představit spousty nástrojů a opatření, které mají sloužit k předcházení všech jevů, které společnost odmítá. Mezi tyto jevy můžeme zařadit záškoláctví, šikanu a různé závislosti (Bělík, Hoferková, Kraus, 2017, s. 67). Prevence by měl být takový soubor, ve kterém jsou sepsána všechna opatření, která se zaměřují na předcházení nežádoucích jevů. Čech vymezuje prevenci jako „*všechna opatření směřující k předcházení a minimalizování jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledků.*“ (Čech, 2012, s. 107)

Ciklová popisuje prevenci jako všemožné aktivity, které vyzdvihávají to kladné chování, a naopak se snaží zabránit záporným jevům ve všech různých částech (Ciklová, 2014, s. 8). Prevenci rozlišujeme na primární, sekundární a terciální. Primární prevence má za úkol předcházet vzniku rizikové chování, a to u jedinců, u kterých k nějaké formě rizikového chování ještě nedošlo. Podle MŠMT (2010) je „*primární prevence výchova ke zdravému životnímu stylu a k rozvoji pozitivních sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti.*“

Sekundární prevence má za úkol předcházet vzniku a dalšímu jejímu rozvoji nebo přetrvávání rizikového chování u jedinců, kteří jsou již ohroženi rizikovým chováním.

Dle Martanové z Národního ústavu pro vzdělávání je „*cílem terciální prevence předcházení zdravotním nebo sociálním potížím v důsledku rizikového chování.*“ (Martanová, 2014, online) Pro společnost je velice důležitá právě primární prevence, která se zaměřuje na předcházení všech možných rizik, které směřují k rizikovému chování. Důležitý faktor, aby byla prevence úspěšná, je provázanost mezi rodinou a školou. Pokud budou tyto dvě instituce pracovat systematicky a propojeně, může být prevence úspěšná (MŠMT, 2010, online). Z toho důvodu v této práci půjde především o primární prevenci.

O prevenci také píše MŠMT, kde na jejich stránkách se nachází dokument s názvem *Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019–2027* (MŠMT, 2019, online), který rozlišuje prevenci specifickou a nespecifickou. Specifická prevence se zaměřuje na předcházení ale také i na snížení již vzniklých podob rizikového chování. Nespecifická část primární prevence, se nezaměřuje přímo na specifický problém, ale slouží jako pomoc, která by měla snižovat rizika a také podporuje zdravý životní styl, který je velmi důležitý. Moderní technologie nám leckdy ulehčují život, na internetu můžeme najít spousty informací, můžeme sledovat celý svět, komunikovat s člověkem na druhé straně zeměkoule, ale kromě pozitivního využití se v online prostředí skrývá i jistá míra nebezpečí a hrozeb. Na internetu se můžeme setkat s řadou rizik, jedná se například o špatné porozumění obsahu, který jedince vidí na internetu (Kalaš, 2013).

Prevencí se věnují různé projekty, aplikace a programy, které se snaží pomoci a zabránit rizikovému chování v online prostředí. Nejznámější je projekt E-bezpečí, který je certifikovaný a zaměřuje se na „*prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény.*“ (E-bezpečí, 2020, online) Projekt spolupracuje i s dalšími organizacemi a zaměřuje právě i na sexting. Realizují přednášky, které vedou odborníci a probírají rizikové chování ze všech stran, využívají k tomu modelové situace ale i pravdivé příběhy, které posluchače zaujmou a pomůžou ostatním. Tento projekt má vynikající výsledky, lidé, kteří pracují na prevenci pomohli více než 5 500 obětem kybernetické kriminality (E-bezpečí, 2020, online).

Projekt *Seznam se bezpečně* se zaměřuje na chování českých dětí v online prostředí. V roce 2012 dostal tento projekt „Zlatý záchranářský kříž“ což je cena, která ukazuje na výjimečný skutek ve vzdělávání. Dokonce MŠMT zaštitilo tento projekt, který je stanovený na pomoc dětem, ale i rodičům a učitelům. Jedná se o filmy pro děti, které se dají stáhnout a ve kterých se mluví o nebezpečích, které se na internetu skrývají. Film radí, jak s nimi bojovat. Seznam.cz, Bezpečný internet a Univerzita Palackého v Olomouci společně vytvořili *Výzkum rizikového chování českých dětí v prostředí internetu 2013* z výzkumu vyšel překvapivý výsledek, že více než 50 % respondentů se setkalo s kyberšikanou, výzkum dále ukazuje na to, že děti ve věku 11–17 let v České a Slovenské republice provozují sexting a to 7–9 %. Více než 70 % dětí ale také ví, že sexting je rizikový. (Kosová, 2014, online)

4.1 Prevence ve školním prostředí

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, školní primární prevence je velmi důležitým nástrojem pro snížení rizika vzniku rizikového chování. Škola by se měla zaměřit na efektivní primární prevenci tím, že včas rozpozná možná rizika a intervenuje, aby zabránila rizikovému chování, jako je například sexting.

Primární prevence se dle Bělíka a Hoferkové (2018) dělí dále na specifickou a nespecifickou. Specifická primární prevence se zaměřuje přímo na řešení rizikového chování. Dělit ji můžeme na:

1. Všeobecnou – taková prevence je zaměřena na všechny děti rozdělena podle věku a také jsou programy rozlišeny pro základní nebo střední školy. Jako výhodu všeobecné prevence bych viděla v tom, že zasáhne velký počet populace a nedochází k stigmatizaci. Oproti tomu nevýhodou je neosobní jednání.
2. Selektivní – tato primární prevence se zaměřuje na jedince, které jsou více ohroženi. Přítomno je více rizikových faktorů než u ostatních. Jedná se například o děti alkoholiků. Práce s takovou skupinou jedinců je náročnější na přípravu a je potřeba aby preventista měl dostatečné vzdělání v oboru, trénink a dokázal jednat s lidmi (Martanová, 2014, online). Výhoda selektivní prevence je, že tento typ lze aplikovat na cílenou skupinu, a tudíž je to osobnější než všeobecná prevence.
3. Indikovanou – indikovaná primární prevence se zabývá jedinci či skupinou, která je vystavena působení rizikových faktorů. Martanová dodává, že „podstatou indikované prevence je, že jedinec byl vybrán a do skupiny indikován, tedy vybrán dle posouzení své individuální situace (diagnostikou, screeningem, dotazníky apod.)“ (Martanová, 2014, online). Tato úroveň vyžaduje magisterské studium a praxi v oboru.

4.2 Prevence v rodině

Rodina by v prevenci rizikového chování měla mít nejdůležitější roli. Dítě od rodičů přejímá určité vzorce chování. Rodiče by měli být první, kteří vychovávají své děti k dobrému chování a dohlížejí na ně (Krulichová et al., 2015, s. 74). Rodič, který se zajímá o své děti, by se měl aktivně zajímat o bezpečí svých dětí. Samozřejmě je potřeba aby rodič o dané problematice také něco věděl a nenadělal ještě více škod. Důležité je,

aby o různých rizikových jevech byl informován, což není v dnešní době médií tak těžké, avšak je žádoucí, aby si dotyčný zjistil všechny informace z více zdrojů, aby nenarazil na lživou zprávu. Pokud rodič o problému nic neví, bylo by dobré se poradit s odborníkem nebo někým kdo dané problematice rozumí. Když už prevence není možná a setká se dítě v online prostoru se sextingem, je potřeba problémy řešit a podpořit dítě a nabídnout mu pomocnou ruku. Základem prevence je zcela určitě dobrý vztah rodiče a dítěte, v každém vztahu je na prvním místě důvěra a v rámci rodiny by to mělo platit několikanásobně. Pokud má dítě důvěru v rodiče, cítí se s nimi bezpečně a je ochotno se s nimi podělit o své zážitky z online světa, je velká pravděpodobnost, že se dítě se s možným problémem svěří.

E-bezpečí organizuje i preventivní program právě pro rodiče, aby se dokázali orientovat v online prostředí, seznámili se s novými nástroji či aplikacemi. Z výzkumu z roku 2018 *Rodič a rodičovství v digitální éře*, který realizoval projekt E-bezpečí – Centrum prevence rizikové virtuální komunikace spolu s O2 Czech Republic se zjistilo pár zajímavých informací. Výzkumné šetření bylo zaměřené a rodiče, zda a jakým způsobem regulují používání technologií dětí, jestli mají přehled o tom, co jejich děti v online prostoru provádějí, zda mají i zakázané přístupny na stránky, které pro děti nejsou obsahově vhodné a jestli realizují prevenci v online prostředí. Velká část rodičů napsala, že vědí, co jejich děti na internetu vyhledávají přes 82 %, ale na druhou stranu přes 80 % rodičů neví, jak zabezpečit určité stránky, na které by se děti neměly dostávat. Zákonní zástupci mají velké nedostatky v technice, nevěděli, jak mají například filtrovat obsah na telefonu dítěte ani nemají ponětí, jak ohraničit časový limit, který dítě stráví na počítači, tabletu či telefonu. Z výzkumu jasně vyplývá pozitivní zpráva, a to, že se rodiče zajímají o to, co jejich děti na internetu dělají a nepodceňují hrozby, které se v online prostředí skrývají a snaží se o nich bavit se svými dětmi (Kopecký, Szotkowski, 2018, online).

5 Využití sociálních sítí pro online rizikové chování

Sociální sítě najdeme na internetu v kyberprostoru, který můžeme definovat jako místo, virtuální svět, který má své znaky, jako je například dostupnost, otevřenost, globálnost či bohatost na informace (Kolouch, 2016, s. 43–46). Internet slouží jako prostředek komunikace a interakce mezi jednotlivými lidmi a společnostmi. Sociální sítě samy o sobě nejsou pro společnost nebezpečné. Tyto platformy nebyly vyvinuty za účelem škodit lidem. Je to naše chování, které může vytvářet problémy a rizika. „*Kyberprostor je prostor, který se nám otevírá ve chvíli, kdy pomocí internetových sítí vstupujeme do on-line prostředí.*“ (Hulanová, 2012, s. 27)

Při setkávání na internetu s lidmi, které neznáme, se ujalo sousloví z angličtiny *meeting strangers*. Tento pojem zahrnuje dva jevy, seznamování a komunikace mezi lidmi, které se odehrává v kyberprostoru a přenesení té interakce do „reálného života“. (Ševčíková, 2014, s. 75)

Komunikace na internetu nemusí přinést jenom negativní věci, ale v určitých případech může přinést pozitiva pro daného člověka například ve formě vyšší sociální opory a zlepšování celkové životní spokojenosti, či rozšíření okruhu přátel. V opačných případech ale může mít komunikace na internetu negativní důsledky pro jedince jako je osamělost, deprese nebo právě nevyžádaný sexuální podnět. (Kraut a kol., 2002 in Ševčíková, 2014)

Internet nám všem ulehčil život, hodně jsme to mohli pocítit v době pandemie COVID-19, kdy pomocí internetu mohli lidé pracovat z domu, žáci se mohli vzdělávat on-line. Na internetu si můžeme najít odpověď na cokoli, co nás zajímá, komunikovat s člověkem, který je na druhé straně planety ale samozřejmě neustálé zlepšování technologií přineslo i řadu rizik. Sociální sítě dovolují jejich uživatelům možnost komunikace, sdílení si informací, obrázků, hudby, odkazů a různých dat mezi sebou. Jednou z funkcí sociálních sítí jsou možnosti si založit profil, na který si můžeme dát cokoli. Můžeme si tam dát fotku, napsat nějaké informace o sobě, doplnit údaje třeba o bydlišti, nejoblíbenější citát, hudbu, napsat své oblíbené sportovce, pořady a také tam můžeme napsat něco o svém studiu nebo vzdělání.

Pavlíček definuje sociální síť jako „*propojenou skupinu lidí, kteří si navzájem předávají informace.*“ (Pavlíček, 2010, s., 125) Ovlivňují se, ale nemusí být pokrevní příbuzní. Sociální sítě se vytvářejí na principu společných zájmů, kulturou či politikou. Jak jsem již zmiňovala výše, na své profily si lidé mohou dávat cokoli, tudíž to nemusí

být vždy pravda, můžete si stáhnout z internetu fotky modelky a dát si ji na svůj profil jako, že to jste vy, napsat si o 10 let méně, než nám ve skutečnosti je, vymyslet si dosažené vzdělání i bydliště. Dle výzkumu (Kopecký a kol., 2012, s. 11, 40) bylo zjištěno, že pouze 30,27 % dětí a mladistvých o sobě na internetu říká vždy pravdu, zarážející je ale číslo 69,73 % což je číslo, které znázorňuje, kolik dětí na internetu pravdu o sobě vždy neříká. Internet a hlavní sociální sítě snesou opravdu všechno.

5.1 Facebook

Tato síť byla vytvořena s úplně jiným záměrem, než jak ho vnímáme dnes. Byla vytvořena pro studenty univerzity, kteří na škole studovali tak, aby si mohli mezi sebou najít kontakty. Mohli si navzájem napsat a společně se věnovat svým zájmům. Zakladatel je Mark Zuckerberg, člověk, který je internetový zakladatel a podle časopisu Forbes je 8. nejbohatší člověk planety. Když v roce 2004 vytvořil Facebook, stala se tato síť velmi rozšířenou po celém světě.

Na Facebooku si uživatel založí profil, pomocí registrace a vyplní základní údaje. Na této sociální síti můžeme nalézt spousta funkcí, které se můžou používat zcela bezplatně, proto je tato sociální síť tak oblíbená. Můžete posílat jedním kliknutím žádost o přátelství, číst zprávy, které vám někdo posílá, a samozřejmě zasílat zprávy komukoliv chcete. Dostáváte upozornění na akce konané ve vašem místě bydliště, můžete se přidat do různých skupinek, shlédnout různé stránky, dokonce má Facebook službu tzv. Marketplace, kde můžete prodat či koupit úplně všechno co vás napadne. Samozřejmostí je vkládání fotek, videí a komentářů jak ke svým příspěvkům, tak k příspěvkům ostatních. Mohou vám přicházet pozvánky na akce, do skupin a na události.

Sociální síť Facebook se stala v České republice velice populární a navštěvuje ji kolem 3,8 milionu lidí. Samozřejmě zde můžeme najít i profily dětí a mladistvých přibližně asi okolo 670 tisíc. Facebook není česká firma, tudíž všechny možné problémy s touto sítí náleží americkému právu. A jak je možné, že tuto síť používají děti? Stačí při registraci zakliknout kolonku že vám je 13 let. Nikdo to po vás nekontroluje, zda to je pravda či lež. Tím právě je možné to, že i děti na prvním stupni základní školy mají své profily na Facebooku a mohou tedy i sdílet své osobní informace, a tak komunikovat s ostatními i cizími lidmi a navazovat kontakty. (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 28–29)

5.2 Instagram

Instagram je bezplatná online aplikace vytvořená pro sdílení fotografií. Tato aplikace umožňuje uživatelům upravovat a vkládat fotografie, ale také krátká videa prostřednictvím mobilní aplikace. Ke každému příspěvku se může přidat popis, nebo přidat hashtagy a geotagy založené na poloze, tím mohou ostatní uživatelé, které zajímá to místo snadněji fotku vyhledat. Každý vytvořený příspěvek se zobrazuje v kanálech toho, kdo uživatele sleduje na Instagramu, ale může si ho také prohlédnout i člověk, který uživatele nesleduje, a to právě pomocí hashtagů nebo geotagů. Tento profil lze uzavřít pro veřejnost a mít ho tak soukromý, zabrání tím možnosti veřejnosti sledovat své příspěvky, které vidí jen ten, komu uživatel povolil sledování.

Stejně jako na Facebooku mohou uživatelé Instagramu komentovat, lajkovat neboli dávat srdíčka, že se jim příspěvek líbí ostatním uživatelům. Je samozřejmě možné poslat i soukromé zprávy. Fotografie či videa je možné sdílet i na dalších sociálních sítích jako na Facebooku či Twitteru.

Instagram založil v San Franisku Kevin Systrom a Mike Krieger, jejich dílo se stalo tak oblíbené a za pouhé dva roky po spuštění získal Instagram více než 40 milionů aktivních uživatelů. To samozřejmě upoutalo pozornost Facebooku a ta ho v roce 2012 koupila za 1 miliardu dolarů. (Definion Instagram, 2017, online).

5.3 Tik Tok

V roce 2017 přišla na virtuální trh nová aplikace s názvem Tik Tok. V dnešní době patří k 6 nejstahovanějším aplikacím světa. Jedná se o sdílení krátkých videí, které jsou většinou v hudebním nebo tanečním stylu. Uživatel může například sdílet svoje video z domova na kterém zpívá známou píseň, může používat různé filtry a efekty. V České republice se dostal do povědomí hlavně u dětí, a to především u dívek.

Tato aplikace je zcela veřejná a snadno se všechna videa šíří. Na rozdíl od Facebooku a Instagramu nepotřebuje uživatel vytvářet žádné účty, pouze si stáhnout aplikaci a hned má neomezený přístup ke všem videím a může hned začít vše sdílet, lajkovat, komentovat apod. (Kopecký, 2019, online) Aplikace Tik Tok má sice nastavený věkový limit 13/16 let ale i tak podle údajů DigiDay víc jak polovina uživatelů jsou právě mladiství ve věku 13–24 let. (Patel, 2018, online) a podle výzkumů E-Bezpečí české děti v kybersvětě Tik Tok využívá 28 % dětí ve věku 10–12 let. (Kopecký, 2019, online)

Na ABC News se nachází reportáž, která ukazuje na problém velkého počtu dětí používající tuto aplikaci, kde se právě často děti pohybují, vytváří různé taneční kreace a můžou se objevit děti na videu spoře oděné. Takové videa přitahují pozornost více než ostatní, jsou často sdílána, rozšiřována a některé děti se tak mohou stát cílem pro sexuální predátory. Reportáž, upozorňuje na 7letou uživatelku Tik Tok, která byla oslovena neznámým uživatelem této mobilní aplikace. Neznámý po uživatelce vyžadoval erotické fotografie s tím, že to bude jejich tajemství. Včas ale zareagoval tatínek, který i na tento případ poukázal. Bohužel tohle není ojedinělý případ (abcNEWS, 2021, online).

Abych porozuměla této aplikaci, tak jsem si ji stáhla o svého mobilu. Na začátku jsem se nemohla pořádně zorientovat, a tak jsem požádala své žáky ze 7. třídy, aby mi pomohli, co a kde mám navolit a na jaké videa se podívat. Byla jsem překvapena kolik zvláštních videí se tam nachází. Je tam něco pro každého, několik tisíc krátkých, ale nekonečných videí. Myslím si, že tento styl videí nezaujme dospělé, ale právě děti a dospívající tento obsah zajímá.

6 Výzkumné šetření zaměřené na sexting na sociálních sítích

Pro svoji diplomovou práci jsem si vybrala kvantitativní výzkumné šetření, zaměřené právě na fenomén sextingu u žáků druhého stupně základních škol, abych zachovala anonymitu žáků a sesbírala zkušenost větší skupiny dětí. Dotazník vyplňovali žáci ze základní školy ve městě Náchod v Královéhradeckém kraji.

6.1 Koncepce výzkumného šetření

Výzkumné šetření se zabývá vlivem prostředí na jedno z online rizikového chování, a to sextingem u žáků 2. stupně základních škol, kdy se jedná o specifické vývojové období, kdy děti dospívají, experimentují s riziky, neuvědomují si dopady svého jednání, zjišťují hranice svých možností a hledají své místo ve společnosti.

V dnešní moderní době se můžeme setkat s velkým množstvím výzkumů, které se zaměřují na formy rizikového chování, a to i na sexting. Pro své výzkumné šetření jsem vycházela z výzkumu od autorů Szotkowski, Kopecký z roku 2017–2018, kde podle jejich výsledků vývoj sextingu roste velkou rychlostí. Děti ve věku od 8 do 17 let provozovaly sexting především rozesíláním vlastních fotografií. Oproti roku 2014 byl nárůst o více než 3 %. Jednalo se o více jak 15 % dětí. Jak to bude vypadat v rámci pandemie COVID-19 a po ní? Již teď víme, že děti trávily na internetu mnohem více času. Další výzkum od Kopeckého a Szotkowského ve spolupráci se společností 02 Czech Republic z roku 2017 ukazuje, že dívky provozují sexting častěji než chlapci.

Další výzkum od EU Kids Online IV uvádí, že v roce 2018 u nás v České republice obdrželo 35 % respondentů v posledních dvanácti měsících zprávu se sexuálním obsahem. Výzkumu se zúčastnili děti ve věku 11–17 let (Bedrošová a kol., 2018, online)

Výzkumné šetření bylo provedené formou dotazníkového šetření, které vyplnili žáci 2. stupně základních škol. Tuto cílovou skupinu jsem si vybrala záměrně z důvodu toho, že u nich dochází ke změnám v chování, nejsou to již děti jako na 1. stupni ale mají již svoji hlavu a vymezují se vůči společnosti. Erikson vymezuje toto období jako přechod k dospělosti, ve které využívá místo pro experimentování v oblasti sexuální a sociální (in Vágnerová, 2007).

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit zkušenost se sextingem u žáků 2. stupně základních škol. Důležitou náležitostí diplomové práce je stanovení výzkumného problému. Chráška uvádí, že „*správně formulovaný výzkumný problém je otázka, která*

by měla vyjadřovat vztah mezi proměnnými.“ (Chráška, 2016, s. 13–14) Tyto doporučení byl měl výzkumný problém obsahovat:

- problém má být konkrétní, jednoznačný a měla by to být otázka,
- problém by měl obsahovat možnost empirického ověření,
- problém by měl vyjadřovat vztah mezi dvěma či více proměnnými.

Hlavní výzkumný problém zní následovně: *Jaká je zkušenost žáků se sextingem na sociálních sítích?*

Pro dosažení cíle byly formulovány výzkumné otázky. Jelikož nás zajímá vliv prostředí na sexting, a hledáme vztahy mezi zkoumanými jevy, kde udáváme určité proměnné, byly podle Gavory (2000) stanovené výzkumné otázky rozděleny na dva hlavní typy, a to deskriptivní a relační.

Bylo stanoveno 10 deskriptivních (popisných) otázek výzkumného šetření:

1. *Kolik % žáků druhého stupně základních škol se setkalo se sextingem na sociálních sítích?*
2. *V jakém prostředí se žáci se sextingem setkali?*
3. *Na jaké konkrétní sociální síti žáci provozují sexting?*
4. *Kolik % žáků někdy poslalo fotku ve spodním prádle?*
5. *Kolik % žáků obdrželo zprávu se sexuálním obsahem?*
6. *Považují žáci sdílení intimních fotografií za riskantní?*
7. *Považují žáci sexting za rizikový a jaký rizika jsou s ním spojená?*
8. *Považují žáci přeposílání eroticky laděných fotografií druhých za trestný čin?*
9. *Měli žáci ve škole možnost dozvědět se o prevenci sextingu?*
10. *Jaké aktivity respondenti v rámci sextingu sami provedli?*

Dále byla stanoveny 3 relační (vztahové) otázky výzkumného šetření:

1. *Existuje statisticky významná souvislost v sextování u žáků 6. a 9. tříd?*
2. *Existuje statisticky významná souvislost mezi výskytem sextingu a pohlavím?*
3. *Existuje statisticky významná souvislost mezi výskytem sextingu a typem třídy u žáků druhého stupně základních škol?*

Následoval další krok, a to k výzkumnému problému a cíli formulovat hypotézy. Gavora (2008, s. 67) je vymezuje jako tvrzení, které se na konci práce musí přijmout či odmítnout. Musí se jednat o tvrzení, kde je více proměnných právě proto, aby došlo k možnosti volby. Hypotéza se musí empiricky zkoumat a musí všechny proměnné být měřitelné nebo se dát kategorizovat.

Pro své výzkumné šetření, které se zabývá fenoménem posledních let, a to sextingem u žáků druhého stupně základních škol na sociálních sítích jsem stanovila tyto hypotézy, které převážně navazují na relační výzkumné otázky. Pro věcné hypotézy byly stanoveny statistické hypotézy H₀ a H_A, tedy nulovou a alternativní. Ověřování těchto hypotéz je popsáno v podkapitole 6.4 věnované výsledkům výzkumného šetření.

H1: Existuje rozdíl v četnosti sextingu mezi 6. a 9. třídou.

Šmahel a kol. (2020, online) realizovali výzkumné šetření v projektu EU Kids, kde bylo potvrzeno, že 17 % žáků ve věku 15–16 let provozuje sexting. Z dalšího výzkumu Hinduji a Patchine (2018, online) roste množství odesílání sexuálně laděných fotografií s věkem dětí. Děti, kterým je 12 let, provozují sexting v 5,5 % a naopak děti, kterým je 15 let, sextují mnohem více, a to celkem ve 13,8 %.

H2: Pohlaví respondentů často ovlivňuje provozování sextingu.

Z výzkumu, který prováděl Kopecký (2012, online) vyšlo, že 9,7 % dětí zaslalo své intimní fotky, z toho 54,37 % dívek a 45,63 % chlapců. Výzkumu se zúčastnilo přes 11 000 respondentů. Další výzkum, který vedl Kopecký a Szotkowski (2017, online) vlastní sexuálně laděné fotky rozeslalo více dívek než chlapců. Vzorek obsahoval 4 878 českých dětí. Z výzkumu Szotkowského a kol., 2020, opět rozeslalo vlastní intimní fotografie 15,7 % dětí z toho 51,1 % dívek a 48,2 % chlapců.

H3: Více než 30 % respondentů považuje sexting za rizikový.

Výzkum z roku 2014, který byl zaměřený na rizikového chování českých a slovenských dětí od 11 do 17 let zjistil, že sexting provozuje 12 % dětí a více než 70 % respondentů potvrdilo, že vědí, že sexting je rizikový. (Kopecký a kol., 2014, online).

H4: Existuje vztah mezi typem třídy a četností sextingu.

Jak již bylo napsáno výše, tak třída je sekundární sociální skupina, ve které děti tráví spoustu času a hodně záleží na typu třídy, kterou navštěvují. Pokud je to třída s dobrým třídním klima, nemusí se tam rozvíjet žádné nežádoucí jevy. V této hypotézy bych chtěla zjistit, zda žáci, kteří mají větší zátěž, navštěvují třídu s rozšířenou výukou jazyků provozují sexting častěji než žáci bez zaměření ze všeobecných tříd.

H5: Nejčastější nástroj využívaný pro provozování sextingu je Facebook.

Z výzkumné zprávy z roku 2017, která se zaměřovala na sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru vyšlo, že nejčastější nástroj používaný na sdílení intimních materiálů na internetu je hlavně Facebook, tuto sociální síť používá více než 65 % dětí. (Kopecký, Szotkowski, 2017, online)

6.2 Strategie výzkumného šetření

Pro své výzkumné šetření jsem si vybrala kvantitativně orientovanou metodu. Kvantitativní typ výzkumu se dá používat pro různé vědy jako jsou např. sociální či pedagogické. Aby byl výzkum efektivní je potřeba dodržet určité fáze procesu:

- stanovení problému,
- formulace hypotézy,
- testování hypotézy,
- vyvození závěrů a jejich prezentace (Chráška, 2016, s. 11).

Když si to shrneme tak máme první a druhou část již hotovou. Testování hypotéz a vyvození závěrů, budou realizovány v dalších podkapitolách.

Pro výzkumné šetření byl zvolen dotazník, který podle Gavory můžeme popsat jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je určený především pro hromadné získávání dat.*“ (Gavora, 2008, s. 122)

Dotazník je nestandardizovaný, skládá se z otázek, které jsem si sama sestavila na základě výše uvedené literatury. Před rozdáním dotazníků žákům, byl realizován předvýzkum, při kterém, se některé otázky upravily, tak, aby byly jasně a srozumitelně pochopeny. Předvýzkum byl uskutečněn u 7 kolegů, kteří pracují jako učitelé na druhém stupni základní školy. Otázky se doopravily a poté byl dotazník distribuován mezi žáky.

Dotazník zahrnuje úvod, kde je představen autor, důvod i cíl dotazníkového šetření, zdůrazněna je i anonymita respondentů. Poté následovali samotné otázky, kterých je celkem 13. Jedná se o otevřené, polouzavřené i uzavřené otázky.

První pasáž je věnována základním informacím o respondentech. Otázka (Q1), která je uzavřená zjišťuje pohlaví žáka, následuje druhá otázka (Q2), která je otevřená pro udání věku žáka. Další uzavřená otázka (Q3) zkoumá znalost respondentů o fenoménu sextingu. Otázka (Q4) je polouzavřená s možností výběru více odpovědí a zaměřuje se na sociální prostředí, kde se žáci setkali s tímto fenoménem. Otázka (Q5) se ptá, na sociální síť. Následující otázka (Q6 a Q7) je zaměřena na zasílání intimních materiálů.

Trestněprávní stránka daného problému je zkoumána v (Q8). Rizikovost sextingu zjišťují otázky (Q9 a Q10). Položka (Q11) je věnována prevenci. Polouzavřená otázka (Q12) zkoumá aktivity spojené se sextingem. (Q13) zjišťuje prostředí školy, ve kterém se žáci nacházejí.

Výsledky z výzkumného šetření jsou zpracované pomocí tabulek a grafů.

6.3 Sběr dat a výzkumný vzorek

Sběr dat formou dotazníkového šetření se uskutečnil v říjnu 2022. Jelikož jsem zjistila, že ne všichni žáci mají možnost vyplnění dotazníku online na počítači, rozhodla jsem se poprosit kolegyně ze základní školy ve městě Náchod, aby rozdali žákům dotazník v papírové podobě.

Cílovou skupinou byli žáci, kteří navštěvují druhý stupeň základní školy. Jedná se tedy o děti, které navštěvují 6. až 9. třídu. V tomto období se děti mění, experimentují, hledají hranice, co můžou a co už ne, přichází první větší lásky ale také i zklamání. Věkové rozhraní žáků je 12–15 let.

Dotazník dostali jen žáci z druhé stupně a jen ti, kterým je předali učitelé. Jedná se o záměrný výběr výzkumného vzorku. Chráska (2016) charakterizuje záměrný výběr jako výběr, u kterého nerozhoduje náhoda, ale mínění výzkumníka nebo zkoumaného jedince. Žáci se mohli dobrovolně rozhodnout, zda dotazník vyplní či ne, jedná se tedy o záměrný anketní výběr. Všichni, kteří dotazník dostali, byli ale ochotni dotazníkové šetření vyplnit.

Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 198 žáků. Při kontrole všech vybraných odpovědí bylo vyřazeno 10 respondentů. Důvodem bylo nesplnění kritérií jako nesrozumitelnost či vulgarity v dotazníku. Validní výzkumný vzorek obsahuje 188 respondentů základní školy ve věku 12–15 let.

Díky získaným odpovědím z úvodní části dotazníku lze vyčíst charakteristiky výzkumného vzorku, které jsou popsány v následující tabulce 2.

Tabulka 2 *Skladba pohlaví respondentů*

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost
Dívky	90	47,9 %
Chlapci	92	48,9 %
Jiné	6	3,2 %
Celkem	188	100 %

Do výzkumného šetření se zapojilo 188 respondentů. 90 dívek druhého stupně základní školy (47,9 %), 92 chlapců (48,9 %) a 6 respondentů uvedlo pohlaví jiné (3,2 %). Z výzkumného vzorku lze jasně vidět, že dívek a chlapců bylo téměř stejné množství.

Tabulka 3 *Skladba respondentů podle věku*

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
12	56	29,8 %
13	45	23,9 %
14	53	28,2 %
15	34	18,1 %
Celkem	188	100 %

Výzkumný vzorek je rozdělen mezi žáky druhého stupně ve věkovém rozmezí 12–15 let. Průměrný věk respondentů dosahuje 13 let. Z tabulky 3 můžeme vyčíst, že nejvíce vyplnili dotazník žáci ve věku 12 let (29,8 %), tedy žáci 6. třídy a děti ve věku 14 let (28,2 %). Další byli respondenti ve věku 13 a 15 let.

Tabulka 4 *Skladba respondentů podle třídy*

Třída	Absolutní četnost	Relativní četnost
Jazyková třída	97	51,6 %
Sportovní třída	44	23,4 %
Všeobecná třída	47	25 %
Celkem	188	100 %

Respondenty lze také rozdělit podle třídy, kterou nyní navštěvují. Z tabulky je patrné, že nejvíce respondentů přes polovinu se nachází v jazykové třídě (51,6 %),

všeobecnou třídu zastupuje (25 %) žáků a nejméně se výzkumného šetření se zúčastnili žáci ze sportovní třídy (23,4 %).

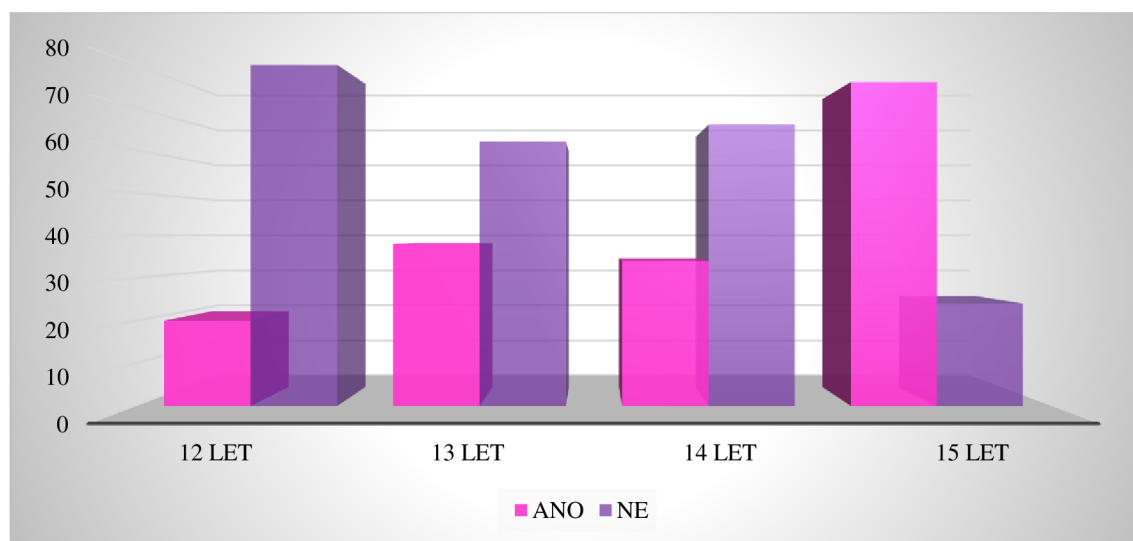
6.4 Výsledky výzkumného šetření

Tato kapitola výzkumného šetření zjišťuje zkušenost žáků se sextingem na sociálních sítích. Výsledky jsou uvedeny postupně podle stanovených výzkumných problémů. Jedná se tedy o deskriptivní statistiku a výsledná data jsou pro lepší orientaci znázorněna pomocí grafů. Nejdůležitější výsledky jsou popsány a rozděleny dle věku respondentů. Tak budou vidět kvantitativní rozdíly mezi žáky. Každá deskriptivní otázka odpovídá jedné položce z dotazníku.

Deskriptivní otázka výzkumného šetření č. 1

Kolik % žáků druhého stupně základních škol se setkala se sextingem na sociálních sítích?

V této otázce se zjišťovalo, kolik dětí na druhém stupni základní školy se již setkala s fenoménem sextingu, který byl žákům definován v dotazníku u otázky číslo 3. Graf 1 popisuje relativní četnost respondentů všech věkových skupin, kteří se setkali se sextingem na sociálních sítích v procentech. V grafu můžeme vidět, že nejvíce žáků se setkala se sextingem ve věku 15 let (76 %), tedy žáci 9. tříd, poté následovali žáci ve věku 13 let (38 %), následovali žáci ve věku 14 let (34 %) a pouze 20 % žáků, kterým je 12 let se již setkali s pojmem sexting. Z grafu vyplývá, že žáci 6. tříd, kterým je 12 let se se sextingem neseťkali v (80 %).

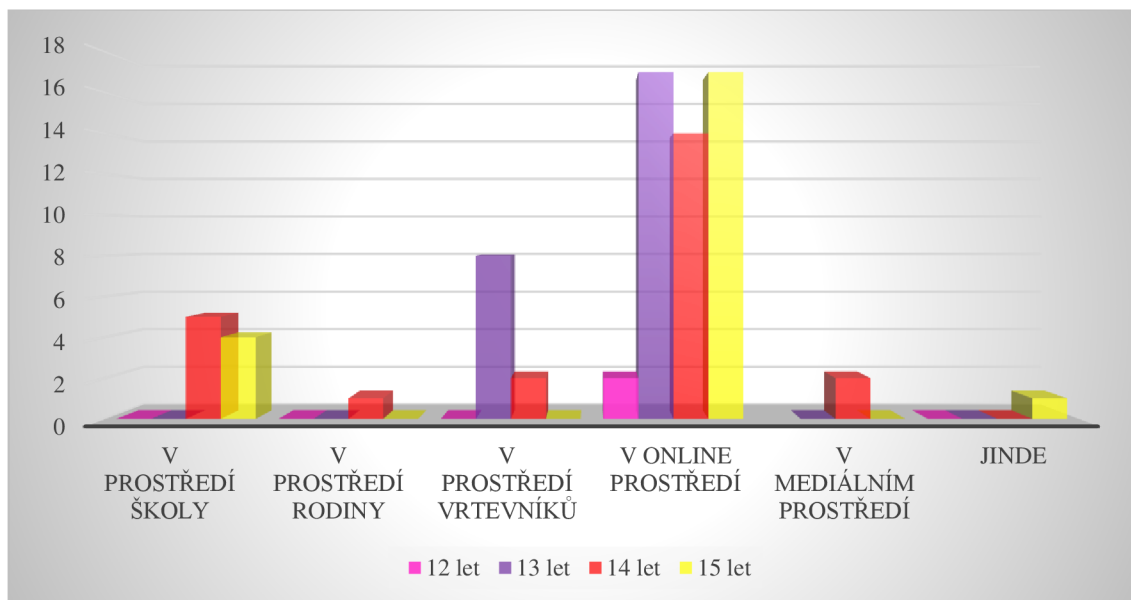

Graf 1 Setkání se sextingem na sociálních sítích

Deskriptivní výzkumná otázka č. 2

V jakém prostředí se žáci se sextingem setkali?

Tato otázka byla zodpovězena v dotazníkovém šetření jako položka číslo 4, která následovala po otázce číslo 3. Pokud se již žáci setkali s pojmem sexting, tak konkrétně kde. Na tuto otázku odpovídali pouze ti, kteří uvedli v otázce číslo 3, že se setkali s pojmem sexting. V grafu č. 2 respondenti měli možnost vybrat pouze jednu odpověď a celkem 72 respondentů se s pojmem sexting již setkalo a 116 respondentů tento pojem nezná. Nejvíce dětí, celkem 50 se setkalo se sextingem na sociálních sítích (69,7 %), kde je opravdu vidět, že jsou mezi dětmi velmi oblíbené. Online prostředí je pro děti nejdůležitější sociální prostředí. Na internetu mohou najít opravdu cokoli. Na jaké konkrétní síti se sextingem děti setkávají se ptá další otázka. Prostoru vrstevníků zvolilo jako svoji odpověď 10 respondentů (13,9 %). V prostředí školy se setkalo 8 žáků se sextingem. V mediálním prostředí to byli pouze 2 respondenti, kteří uvedli tuto možnost. Prostoru rodiny nebo odpověď jinde uvedli dohromady 2 respondenti. Z hlediska věku se setkali se sextingem žáci, kterým je 13 a 14 let, hned za nimi jsou žáci, kterým je 15 let. Oproti tomu žáci, kteří jsou ve věku 12 let a navštěvují 6. ročníky, se se sextingem ještě nesetkali.

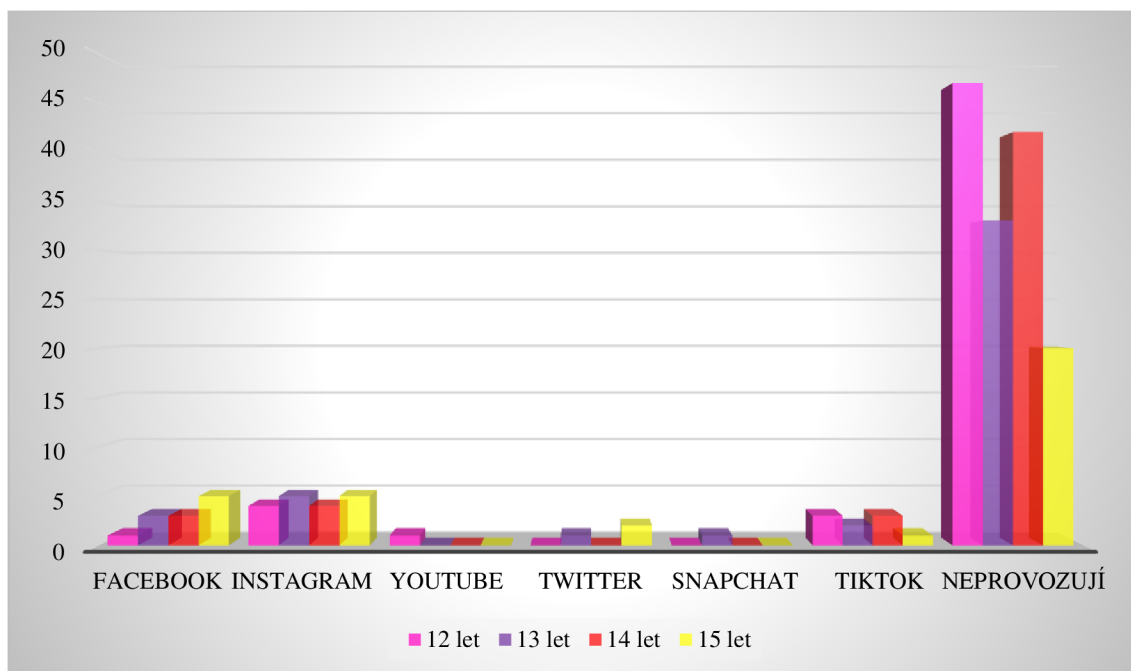

Graf 2 *Prostředí, kde se setkávají žáci se sextingem*

Deskriptivní výzkumná otázka č. 3

Na jaké konkrétní sociální síti žáci provozují sexting?

Pro odpověď na tuto otázku byla vytvořena položka v dotazníku č. 5 a odpovídali na ni všichni respondenti. Celkem 188 respondentů. V grafu 3 můžeme vidět, že z toho celkem 143 žáků (76,1 %) sexting neprovozuje vůbec. Nejpoužívanější sociální síť je Instagram, kde provozuje sexting 18 žáků (9,6 %), poté následoval Facebook s 13 respondenty (7 %) a Tik Tok s 9 respondenty (4,8 %). Youtube uvedl pouze jeden dvanáctiletý respondent. Sociální aplikace Snapchat také používá k sextingu pouze jeden respondent, kterému je 13 let.

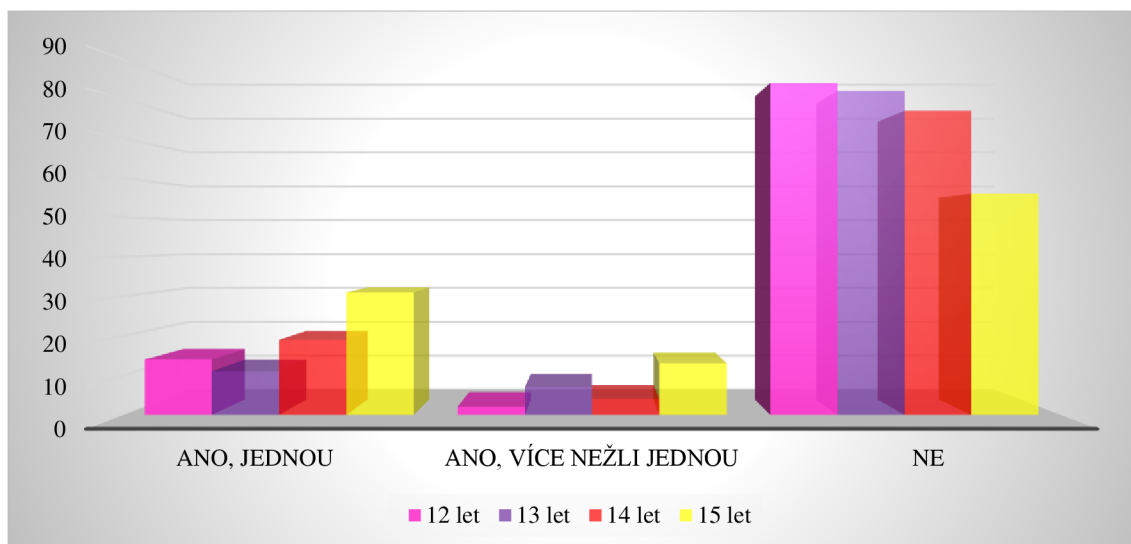

Graf 3 Sociální síť používané k sextingu

Deskriptivní výzkumná otázka č. 4

Kolik % žáků někdy poslalo fotku ve spodním prádle?

V dotazníkovém šetření to byla položka číslo 6, která zjišťovala, zda někdo z respondentů poslal někomu nahou fotografii, nebo fotografie ve spodním prádle. Jak můžeme pozorovat v grafu 4 jednou poslalo svoji fotku celkem 33 respondentů (17,6 %) a více než jednou celkem 10 respondentů (5,3 %). Žáků, kteří nikdy neposlali žádnou fotku ve spodním prádle bylo 145 (77,1 %). Jednou poslali fotku ve spodním prádle děti ve věku 14 let a 10 žáků ve věku 15 let. Více než jednou poslali fotografii 4 respondenti ve věku 15 let.

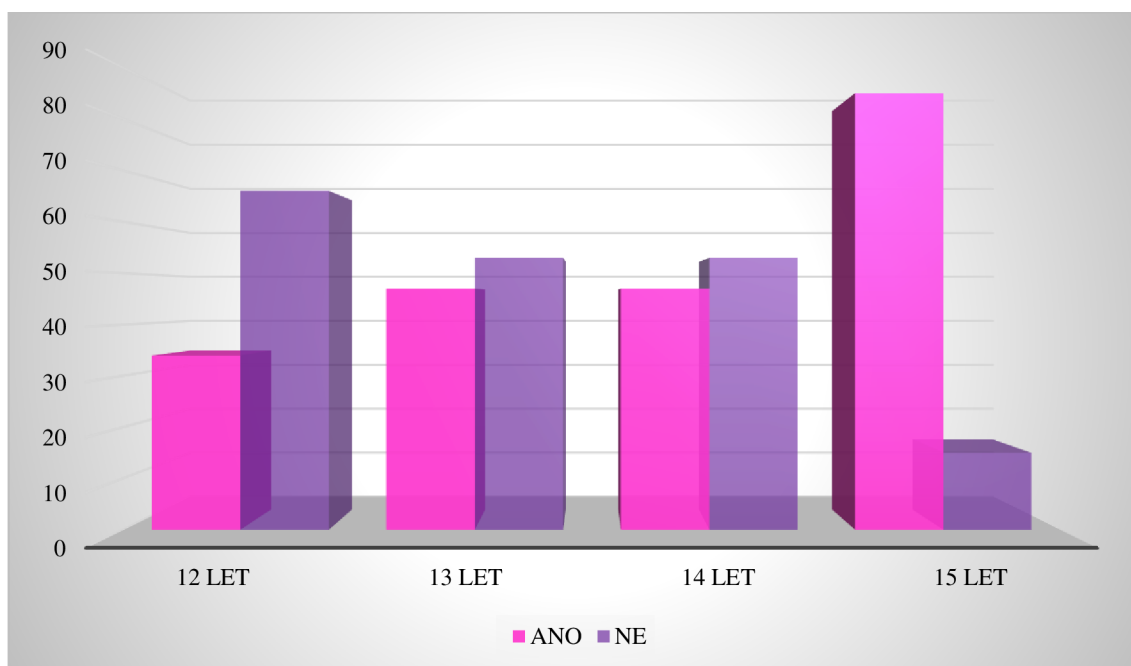

Graf 4 Soubor žáků, kteří poslali fotku ve spodním prádle

Deskriptivní výzkumná otázka č. 5

Kolik % žáků obdrželo zprávu se sexuálním obsahem?

Tato otázka byla zodpovězena položkou v dotazníku č. 7 a odpovídali všichni žáci tedy 188 respondentů. Z jejich odpovědí vyplynulo, že stejný počet 94 respondentů (50 %) obdrželo někdy zprávu se sexuálním obsahem a zároveň (50 %) žáků nikdy neobdrželo eroticky laděný materiál. Nejvíce obdrželi tento typ zpráv respondenti ve věku 15 a 14 let, naopak zprávu se sexuálním obsahem neobdrželo nejvíce žáků ve věku 12 let.

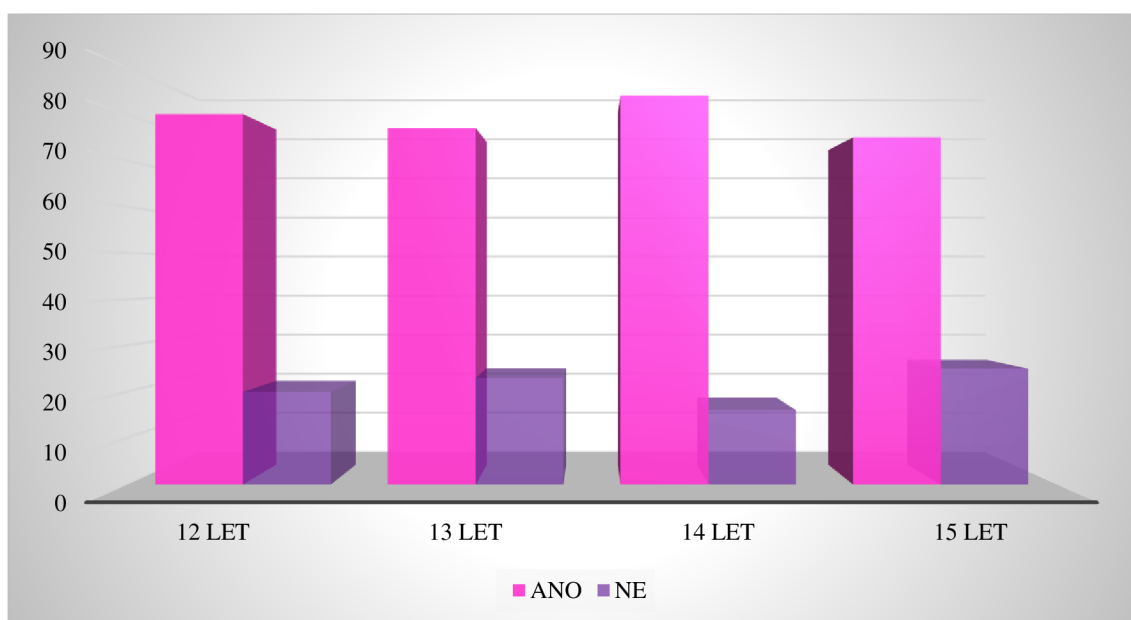

Graf 5 Soubor žáků, kteří obdrželi fotku ve spodním prádle

Deskriptivní výzkumná otázka č. 6

Považují žáci sdílení intimních fotografií za riskantní?

V této otázce měli všichni žáci vybrat jednu ze dvou možností, zda jim připadá sextování riskantní nebo ne. Položka v dotazníkovém šetření to byla č. 9. Odpověděli na ni všichni a z výsledků je jasně patrné, že 151 žáků (80,3 %) vidí riskantnost ve sdílení intimních fotografií. Čtyři pětiny je obrovské číslo, které dokazuje, že žáci druhého stupně mají povědomí o tom, že se jedná o nebezpečný jev. Nejvíce respondentů, kteří vidí v sextování riskantnost jsou žáci ve věku 12 (8 %) a 14 let (84 %). Naopak žáci 9. tříd, kterým je 15 let (25 %) neshledávají sextování za riskantní. V čem vidí hlavní rizika je poukázáno v následující otázce. Že by byl sexting riskantní si nepřipouští 37 respondentů (19,7 %).

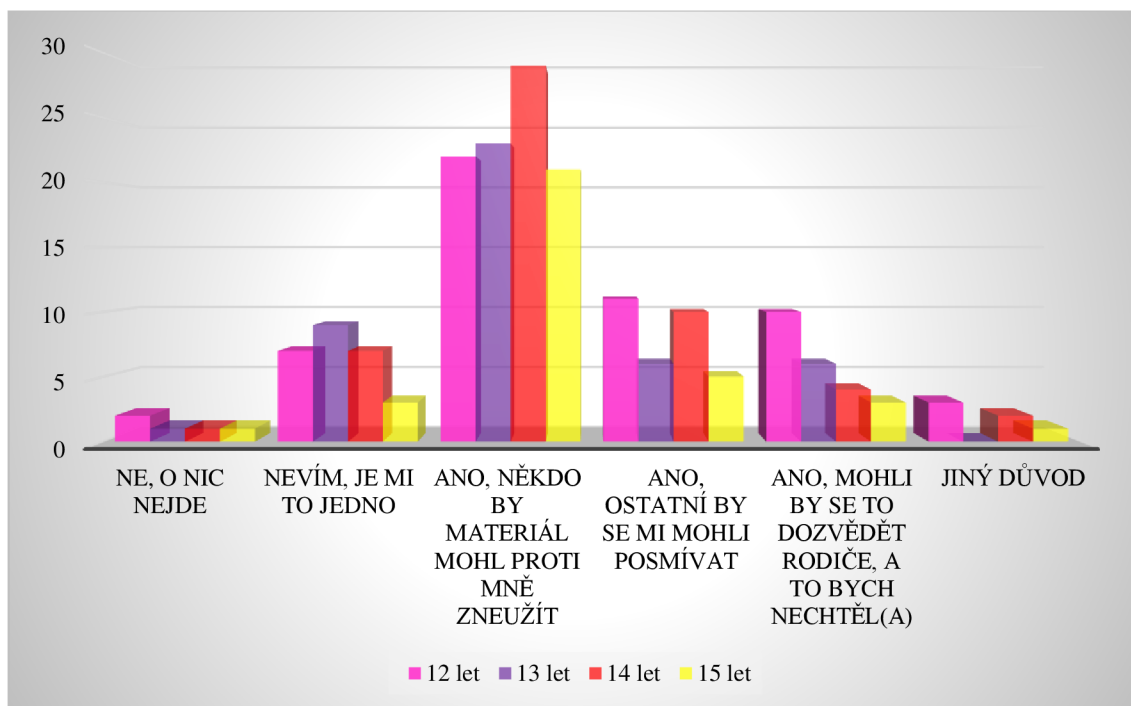

Graf 6 Považování sextingu za riskantní

Deskriptivní výzkumná otázka č. 7

Považují žáci sexting za rizikový a jaká rizika jsou s ním spojená?

Všechny nežádoucí jevy sebou nosí určitá rizika. O těch by měli všichni vědět. To byl hlavní důvod vytvoření otázky v dotazníku číslo 10. Zde respondenti měli odpovědět, zda považují sexting za rizikový, pokud ano tak z jakého důvodu. Na otázku odpověděli všichni respondenti. Polovina všech respondentů, celkem 95 respondentů (50,1 %) si myslí, že sexting je rizikový a hlavní důvod je obava z toho, že by mohl někdo materiál proti nim zneužít. Jako druhý důvod je strach z posměchu ostatních a to u 32 respondentů (17 %). Pouze 6 respondentů (3,2 %) si myslí, že o nic nejde.

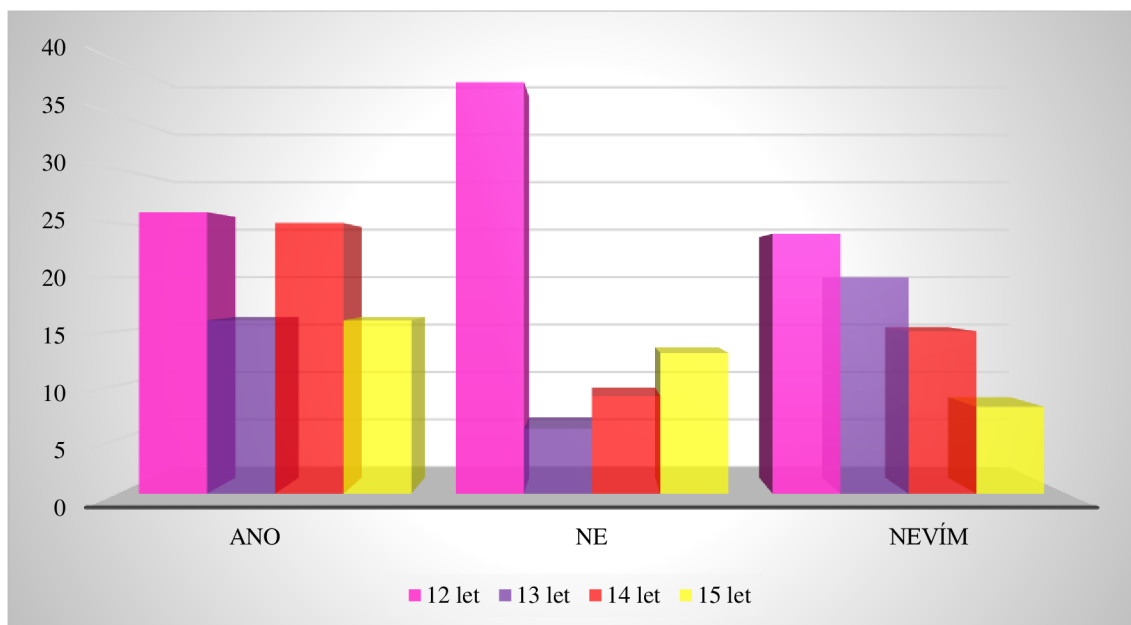

Graf 7 Rizikovost sextingu

Deskriptivní výzkumná otázka č. 8

Považují žáci přeposílání eroticky laděných fotografií druhých za trestný čin?

Jak již bylo zmíněno v kapitole 3.3 rizikovost sextingu, může za určitých podmínek sexting být i jedním z několika trestných činů. Tento fakt by měli žáci vědět, aby se dalo předcházet tomu, že budou mít potíže se zákonem z důvodu neznalosti dané problematiky. Na tuto otázku odpověděli všichni respondenti. Z výzkumného šetření vyšlo, že 83 žáků (44,2 %) druhého stupně základní školy si myslí, že přeposílání erotických fotografií druhých lidí je trestným činem. 38 respondentů (20,2 %) uvedlo ve svých odpovědích, že přeposílání sextingu není podle nich trestný čin a celkem 67 respondentů (35,6 %) neví, nejsou si jisti, zda ano nebo ne. Dle článku z webové stránky Policie.cz se jedná o trestný čin právě šíření pornografie mladistvých a dětí, protože děti jsou zákonem bráni do 18 let, i když od 15 let mohou být sexuálně aktivní. Proto přeposílání a šíření eroticky laděných materiálů dětí pod 18 let může být vyhodnoceno jako trestný čin (Policie ČR, 2023, online). Samozřejmě každý případ je specifický a soud ho řeší individuálně. Jak nám ukazuje graf 8 tak nejvíce respondentů, kteří si myslí, že je přeposílání fotek trestné jsou žáci ve věku 12 (31,3 %) a 14 let (30,1 %).

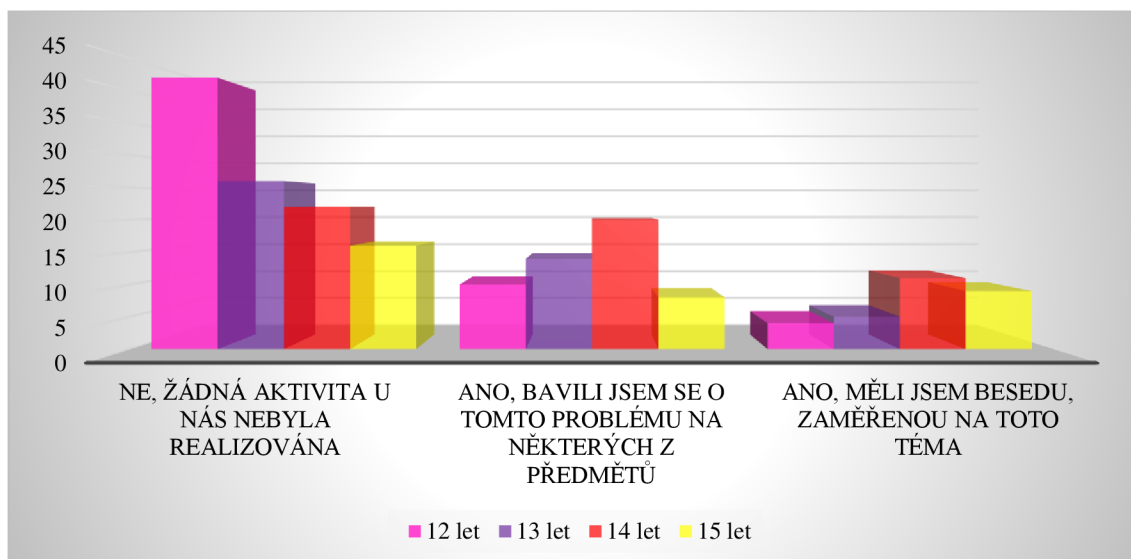
Graf 8 Trestní činnost spojená se sextingem

Deskriptivní výzkumná otázka č. 9

Měli žáci ve škole možnost dozvědět se o prevenci sextingu?

Prevence je důležitá, celá jedna kapitola je v této práci prevenci věnována, ale jak ve skutečnosti tomu je na základních školách? Mají žáci možnost dozvědět se o tomto fenoménu více a tím pomoci tomuto rizikovému jevu, aby se tolik nerozšiřoval? V dotazníku měla i otázka na prevenci své místo, byla to otázka č. 11. Ptala jsem se žáků, zda byla jakákoliv aktivita zaměřená na sexting v jejich škole realizována. Z výsledků, které jsou popsány v grafu 9, je zřejmé, že se na těchto školách žádná aktivita zaměřená na sexting nekonala, tuto informaci uvedlo celkem 107 žáků (56,9 %) když už se o prevenci sextingu mluvilo tak v rámci jiného učiva na jednom z vyučovacích předmětů na škole, tento fakt uvedlo 52 respondentů (27,6 %) a pouze 29 dětí (15,5 %) si vzpomnělo na besedu, která se věnovala právě problematice sextingu a její prevence. Toto číslo není takové, jaké bychom si přáli, právě o žáků druhé stupně, kteří díky častému užívání sociálních sítí se mohou velmi často setkat s rizikovými jevy páchaných na internetu.

Na druhou stranu od učitelek ze základní školy vím, že minulý školní rok 2021–2022 byla realizována beseda pro žáky osmých ročníků, nyníšších „deváťáků“. Dvouhodinová beseda byla realizována okresní metodičkou prevence, která se zaměřila na kyberšikanu a sexting. Když se podíváme do tabulky, tak žáci ve věku 15 a 16 let, kteří nyní navštěvují 9. třídu, minulý rok chodili do 8. třídy tak pouze 9 žáků (27,3 %) z celkových 33 si na tuto besedu vzpomnělo.

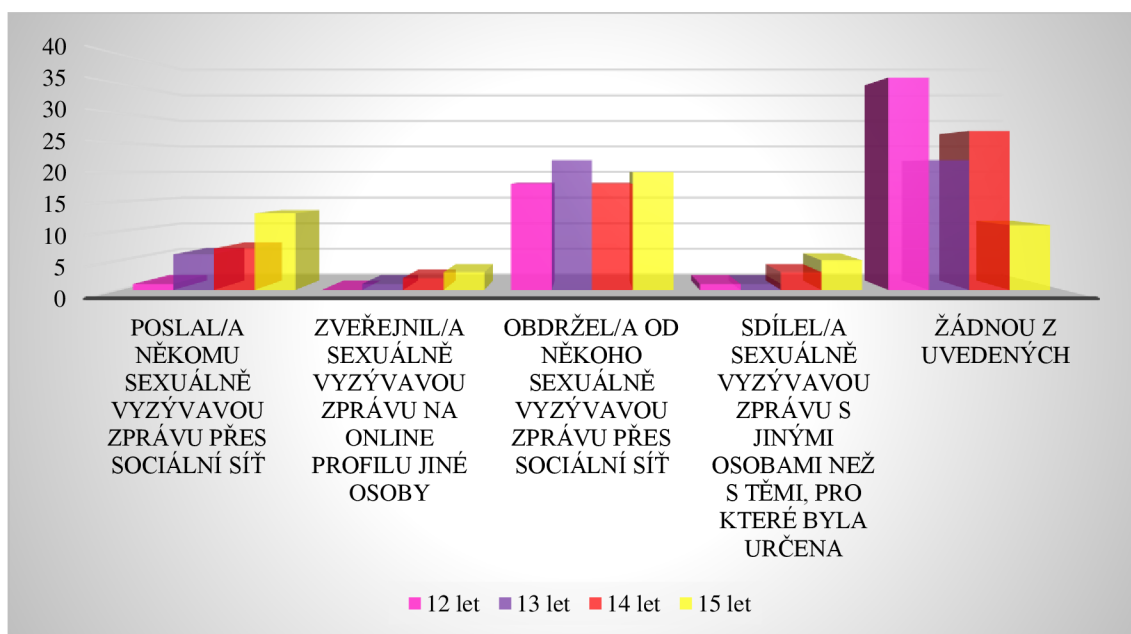

Graf 9 *Prevence sextingu ve škole*

Deskriptivní výzkumná otázka č. 10

Jaké aktivity respondenti v rámci sextingu provedli?

Poslední výzkumná deskriptivní otázka se zajímala o aktivity, které osobně někdy respondenti provedli. Odpovídali všichni žáci a měli možnost vybrat více odpovědí najednou. Na tuto otázku odpovídala položka č. 12 v dotazníkovém šetření. Nejčastěji respondenti uvedli, že neprovozovali žádnou zmíněnou aktivitu, celkem 96 žáků. Přes sociální síť obdrželo sexuálně laděnou zprávu celkem 78 respondentů, především žáci ve věku 13 a 15 let. Nejméně respondentů zveřejnilo sexuálně vyzývavou zprávu na profil někoho jiného pouze 6 žáků. Nejvíce, a to celkem 3, byli to žáci 9. tříd, kteří jsou ve věku 15 let.

Graf 10 *Aktivity, které respondenti sami provedli*

6.5 Verifikace hypotéz

Tato kapitola se věnuje ověření stanovených hypotéz, které byly sepsány pro účely tohoto výzkumného šetření. Výsledky, které nám díky výzkumnému šetření vyšly najevo, budou přijaty nebo zamítnuty. V této kapitole dojde i k porovnání s ostatními studiemi na základě, kterých byly stanoveny hypotézy. Nulová hypotéza (H_0) předpokládá, že mezi sledovanými jevy není žádný vztah a alternativní hypotéza (H_A) opak, že mezi jevy je vztah. Aby došlo k ověření hypotéz je testována nulová hypotéza. Pro náš účel je potřeba vypočítat „testové kritérium“ které odpovídá následujícímu vztahu:

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

χ^2 představuje testové kritérium chí-kvadrát, P je „pozorovaná četnost“ a O „očekávaná četnost“, která koresponduje nulové hypotéze a je vyplněna v kontingenčních tabulkách. Statistický test významnosti se nachází na hladině významnosti $\alpha = 0,05$ nebo $0,01$ při určitém stupni volnosti (Chráska, 2007). V určitých příkladech je využit test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

H1: Existuje rozdíl v četnosti sextingu mezi 6. a 9. třídou.

První hypotéza se zajímala, zda žáci 9. tříd sextují více než jejich spolužáci z 6. tříd. Pro ověření této hypotézy byly určeny položky dotazníku č. 2 – kde se zjišťoval věk žáků a položka č. 6, která zjišťovala, zda respondenti už někdy poslali nahou fotografii či fotografii ve spodním prádle.

- H_0 : Podíl žáků, kteří sextují je stejný u žáků 9. tříd i u žáků 6. tříd.
- H_A : Žáci 9. tříd sextují více než žáci 6. tříd.

Pro výpočet tohoto kritéria je možné vypočítat pomocí čtyřpolní tabulky pro test nezávislosti chí-kvadrát. Výpočet testového kritéria lze zjednodušit použitím vztahu:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a + b) \cdot (a + c) \cdot (b + d) \cdot (c + d)}$$

Tabulka 5 Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H1

Třídy	Sextování		Σ
	Ano	Ne	
9. třída	14 (a)	18 (b)	32 (a + b)
6. třída	9 (c)	48 (d)	57 (c + d)
Σ	23 (a + c)	66 (b + d)	188 (n)

Když dosadíme číselné hodnoty do uvedeného vzorce vyplyne nám rovnice:

$$x^2 = 188 \cdot \frac{(14 \cdot 48 - 18 \cdot 9)^2}{(32 \cdot 23 \cdot 66 \cdot 57)} = 17,6604$$

Ze vztahu uvedeného výše jasně vyplývá, že hodnota chí-kvadrátu je $x^2 = 17,6604$. Kritická hodnota chí-kvadrát při hladině významnosti $\alpha = 0,05$, a pro 1 stupeň volnosti je $x^2_{0,05}(1) = 3,841$. Testové kritérium $x^2 = 17,6604$ je větší než hodnota kritická, a to je důvod, aby byla nulová hypotéza (H_0) zamítnuta a H_1 **se přijímá**. Žáci 9. tříd opravdu sextují více než žáci 6. tříd.

H2: Pohlaví respondentů často ovlivňuje provozování sextingu.

Tato hypotéza se zajímala, zda dívky sextují častěji než chlapci. Pro ověření této hypotézy byly určeny položky dotazníku č. 1 – kde se zjišťovalo pohlaví žáků a položka č. 6, která zjišťovala, zda respondenti už někdy poslali nahou fotografii či fotografii ve spodním prádle.

- H_0 : Četnost provozování sextingu je u dívek i u chlapců stejná.
- H_A : Sexting častěji provozují dívky než chlapci.

Tabulka 6 Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H2

Pohlaví	Provozování sextingu		Σ
	Ano	Ne	
Dívky	24 (a)	66 (b)	90 (a + b)
Chlapci	19 (c)	73 (d)	92 (c + d)
Σ	43 (a + c)	139 (b + d)	188 (n)

$$x^2 = 188 \cdot \frac{(24 \cdot 73 - 66 \cdot 19)^2}{(90 \cdot 43 \cdot 139 \cdot 92)} = 0,9421$$

Ze vztahu uvedeného výše jasně vyplývá, že hodnota chí-kvadrátu je $\chi^2 = 0,9421$. Kritická hodnota chí-kvadrát při hladině významnosti $\alpha = 0,05$, a pro 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Testové kritérium $\chi^2 = 0,9421$ je menší než hodnota kritická, a to je důvod, aby byla alternativní hypotéza (HA) **zamítnuta**. Dívky tedy neprovozují sexting častěji než chlapci.

H3: Více než 30 % respondentů považuje sexting za rizikový.

Tato hypotéza byla stanovena na základě výzkumu, který byl zrealizován v rámci projektu E-SYNERGIE – vědeckovýzkumná síť pro rizika elektronické komunikace, který realizovalo Centrum prevence rizikového virtuální komunikace Pdf UP. V České i Slovenské republice je veliké množství dětí, kteří vědí, že sexting je rizikový (Kopecký a kol., 2014, online). Z grafu 6 lze vyčíst, že 151 žáků (80,3 %) považují sdílení intimních fotografií za riskantní a pouze 37 dětí (19,7 %) si to nemyslí. Žádná rizika v provozování sextingu neshledávají. Myslí si to tedy více než 30 % respondentů, proto se H3 **přijímá**.

H4: Existuje vztah mezi typem třídy a četností sextingu.

Předposlední hypotéza se zajímala, zda existuje souvislost mezi výskytem sextingu a prostředím třídy, ve které se žáci nacházejí. Pro ověření hypotézy, zda žáci, kteří navštěvují třídy s rozšířenou výukou jazyků sextují častěji než žáci, kteří navštěvují všeobecnou třídu byla určena položka v dotazníku č. 13. V této otázce všichni žáci vybírali ze tří možností, a to kterou třídu navštěvují. Další položka v dotazníku č. 6 zjišťovala, jestli respondenti už někdy provozovali sexting a poslali nahou fotografii či fotografii ve spodním prádle.

- H0: Četnost žáků, kteří navštěvují jazykovou třídu i všeobecnou provozují sexting stejně.
- HA: Žáci jazykových tříd provozují sexting častěji než žáci ze všeobecných tříd.

Tabulka 7 Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H4

Třídy	Provozování sextingu		Σ
	Ano	Ne	
Jazyková třída	16 (a)	81 (b)	97 (a + b)
Všeobecná třída	14 (c)	35 (d)	49 (c + d)
Σ	30 (a + c)	116 (b + d)	144 (n)

$$x^2 = 144 \cdot \frac{(16 \cdot 35 - 81 \cdot 14)^2}{(97 \cdot 30 \cdot 116 \cdot 49)} = 2,8684$$

Ze vztahu uvedeného výše jasně vyplývá, že hodnota chí-kvadrátu je $x^2 = 2,8684$. Kritická hodnota chí-kvadrát při hladině významnosti $\alpha = 0,05$, a pro 1 stupeň volnosti je $x^2_{0,05}(1) = 3,841$. Testové kritérium $x^2 = 2,8684$ je menší než hodnota kritická, a to je důvod, aby byla alternativní hypotéza (HA) nebyla přijata a je tedy **zamítnuta**. Žáci jazykových tříd neprovozují sexting častěji než žáci ze všeobecných tříd.

H5: Nejčastější nástroj využívaný pro provozování sextingu je Facebook.

Tato hypotéza byla stanovena na základně výzkumu z roku 2017, kde vyšla sociální síť Facebook jako hlavní nástroj využívaný k sextingu. Aby hypotéza byla ověřena, byla k tomu určená otázka v dotazníku č. 5, kde respondenti odpovídali na to, zda provozují sexting na sociálních sítích a pokud ano, tak na které konkrétně. Celkem sexting na sociálních sítích provozuje 45 žáků. Z grafu 3 vyšlo, že pokud provozují sexting na sociálních sítích tak je to Instagram 18 žáků (9,6 %), poté následoval Facebook s 13 respondenty (7 %) a TikTok s 9 respondenty (4,8 %). Z tohoto výsledku tedy vyplývá, že je H5 **zamítnuta**.

6.6 Závěr výzkumného šetření a diskuze výsledků

V poslední kapitole diplomové práce shrneme výsledky výzkumného šetření, kterého se zúčastnilo celkem 188 žáků druhého stupně základní školy. Největší počet žáků dle věku byli dvanáctiletý a čtrnáctiletý. Počet chlapců a dívek byl téměř stejný, celkem zde bylo 90 dívek (47,9 %) a 92 chlapců (48,9 %). Pohlavní jiné zvolilo 6 jedinců (3,2 %). Počet respondentů vychází z počtu validních odpovědí. Žáci měli možnost vyplnit krátký dotazník, který obsahoval 13 otázek, a tak tím zmapovat tento fenomén posledních let.

Jasně vytyčený výzkumný problém zněl následovně: *Jaká je zkušenost žáků druhého stupně se sextingem na sociálních sítích?* Hlavním cílem bylo zjistit aktuální zkušenost se sextingem u žáků na druhém stupni základní školy ve vztahu k pohlaví, věku a sociálnímu prostředí. Online prostředí je také jedním z typů sociálního prostředí. V dnešní době, kdy jsou internet a sociální sítě běžnou součástí našeho každodenního života, je online prostředí pro mnoho lidí klíčovým způsobem komunikace a interakce s ostatními. Podle mého názoru byl výzkumný problém i cíl splněn. Výsledky

výzkumného šetření nám ukazují současný pohled na sexting u zvolené skupiny respondentů.

Jednotlivé položky v dotazníku byly tvořeny ve shodě s vytyčenými cíli práce. Z výzkumného šetření bylo zjištěno, že pojem sexting zná pouze 76 dotazovaných (38,3 %) nejčastěji se s tímto pojmem setkali právě v online prostředí přes sociální sítě celkem 66 respondentů (35,1 %). Sexting provozuje celkem 45 žáků (23,9 %) druhého stupně základní školy. Naš výsledek v porovnání s jinými uskutečněnými výzkumy, které byly u nás provedeny je odlišný.

Podle Gavory (2010) jsou právě výsledky šetření ty nejdůležitější výstupy celého výzkumného šetření. Hlavní účel interpretace dat je nalézání souvislostí mezi jevy ale také i zjištění možných příčin. Výsledky šetření se dají porovnat s výsledky z výzkumů, o kterých již byla řeč v předešlých kapitolách. Jedná se o projekt E-bezpečí, který se zaměřuje právě na žáky základních škol.

Ve srovnání s dalšími výzkumy sexting provozovali respondenti kolem 10 % jako například výzkum EU Kids Online z roku 2018. Oproti tomu z výzkumné zprávy od Szotkowského z roku 2020 byl sexting provozován u respondentů našeho věkového rozmezí téměř 66 %, tento výsledek se přibližuje k našemu výsledku z výzkumného šetření. Z výzkumu *Nebezpečí internetové komunikace IV* z roku 2013 celkem 13 % napsalo, že dostali zprávu s intimním obsahem.

Na základě položek z dotazníku byly vyhodnoceny i hypotézy. H1 se zajímala, zda žáci 9. tříd provozují sexting více než žáci 6. tříd. Z výsledků vyšla jasná odpověď, která tuto hypotézu potvrdila. Je patrné, že s věkem počet dětí, které provozují sexting na sociálních sítích roste. H1 byla tedy přijata. Žáci, kterým je již 15 let jsou nejstarší na druhém stupni sextují více než žáci, kteří přešli z prvního stupně na druhý a jsou tam nejmladší. H2 navazovala na první hypotézu a zjišťovala, zda sextování souvisí s pohlavím jedinců. Nyní můžeme říct, že dívky neprovozují sexting častěji než chlapci. H3 se zabývala rizikovostí sextingu, jak již víme z teoretické části, prevence a všechny aktivity s tím spojené jsou velmi důležité. Nejlepší je předcházet problémům než pak řešit následky, které mohou být velmi nepříjemné. Sexting s sebou přináší spousty rizik. Z tohoto důvodu byly formulovány otázky i na téma rizikovosti. Z výzkumného šetření vyplynulo, že 151 žáků (80,3 %) považují sdílení intimního materiálu na rizikový. Největší riziko žáci vidí v tom, že by mohl být materiál zneužit proti jim samotným. Na druhém místě to byl strach z posměchu ostatních, a také to, že by se to dozvěděli rodiče. H3 byla přijata a více než 30 % dotazovaných žáků ví, že tento fenomén je rizikový.

Má vliv sociální prostředí na sexting u dětí? Touto otázkou se zabývala H4, zda žáci jazykových tříd provozují sexting častěji než žáci, kteří navštěvují všeobecné třídy. Z výzkumného šetření ale tato hypotéza nebyla potvrzena a byla zamítnuta. H5 se dotazovala, zda nejpoužívanější nástroj pro provozování sextingu je sociální síť Facebook. Z výzkumného šetření vyšlo, že to tak není, Facebook přeskočil Instagram, který je používanější. Není to tedy jen Facebook ale i další sociální sítě jako sociální prostředí, kde dochází k sextingu. 40 % žáků, kteří provozují sexting ho provozují právě prostřednictvím Instagramu, Facebook jako nástroj používá 29,9 %. Tato hypotéza byla tedy také zamítnuta.

V dotazníku byla zkoumána i prevence sextingu, v dotazníkovém šetření se tomu věnovala otázka číslo 11. Přes polovinu respondentů uvedlo, že nebyly žádné preventivní aktivity v jejich třídách realizovány. Když už se o sextingu ve třídě bavili, tak to bylo v rámci jiného předmětu, kde byl sexting zmíněn. Besedu zažilo pouze 29 žáků (15,4 %).

Výzkumné šetření mělo své limity, především to byla metoda výzkumu a tedy dotazník, i když jsem se snažila, aby byly otázky jasné, srozumitelné a odpovídající žákům druhého stupně. Limit, které jsem nemohla ovlivnit je percepce, mohlo docházet ke zkreslení nebo nemuseli respondenti odpovídat upřímně a po pravdě, z důvodu studu, nebo strachu, že by někdo viděl jejich odpovědi. I když byla anonymita dotazníku zvýrazněna, právě kvůli intimnosti této problematiky, mohli se někteří žáci cítit nepříjemně.

Závěr

Diplomová práce se zaměřila na problematiku vlivu sociálního prostředí na sexting u žáků základních škol na sociálních sítích. Dotazníkové šetření bylo určeno pro žáky druhého stupně základní školy tedy pro 6. a 9. třídy. K dosažení výsledku byl charakterizován hlavní cíl této práce, zda má sociální prostředí vliv na výskyt sextingu. Současně bylo cílem zjistit, zda jsou si žáci vědomi možných rizik spojených se sextingem, kolik dětí sexting provozuje a kolik dětí vůbec o tomto jevu něco ví. Aby došlo k naplnění vytyčených cílů byla diplomová práce uspořádána na dvě části.

V první části byla zmíněna teoretická část, která byla rozdělena na pět kapitol, ve kterých byly uvedeny základní poznatky o sociálním prostředí a fenoménu sextingu. V první kapitole bylo popsáno sociální prostředí, a to hlavně rodina a třída, což jsou prostředí, ve kterých se nejčastěji děti nachází. Druhá kapitola se věnovala popisu rizikového chování, v následující kapitole byl definován sexting, jeho typologie a jeho rizika. Důležitá čtvrtá kapitola se soustředila na prevenci ve dvou oblastí, a to v rodině a ve škole, která je v práci hodně zmiňována. V poslední kapitole byly představeny typy sociálních sítích.

Poté následovala šestá kapitola, která byla věnována výzkumnému šetření. Uskutečněné šetření se zaměřovalo na zjištění zkušeností žáků se sextingem na sociálních sítích. Když znovu zhodnotíme výsledky výzkumného šetření, docházíme k závěru, že testováním hypotéz došlo v 2 případech z 5 případů k jejich přijetí. Byl prokázán vztah mezi proměnnými. U 3 případů nebyl významný vztah prokázán.

Diplomová práce z mého osobního pohledu nemá potenciál k dalšímu využití, protože se týká pouze jedné základní školy ve městě Náchod. Výsledky jsou pouze v omezeném vzorku respondentů a nelze závěry zobecnit na celou populaci žáků na druhém stupni základních škol. Mohou ale být prospěšné po jiné šetření například porovnat z demografického hlediska jiné školy s touto školou, nebo by bylo určitě zajímavé pokračovat ve výzkumu na základní škole a zjistit, důvody, proč k sextingu u žáků vlastně dochází. Výsledky šetření si chtějí učitelé ze základní školy, kde bylo realizováno výzkumné šetření prostudovat, a zjistit, jak na tom žáci jsou, jestli není prostor se na toto téma více zaměřit v rámci preventivních programů. Problematika sextingu je jedním

z nebezpečných jevů, a určitě by se mělo tomuto jevu předcházet právě včasnou a efektivní prevencí. Ve školách se stále hodně diskutuje nad tématy jako je šikana, užívání návykových látek a o kyberšikaně, a právě v rámci besed či přednášek na toto téma by mohl být zmíněn i sexting. Tato práce se také uplatní na dané škole a pomůže metodikům prevence.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

- BARTOŇOVÁ, Miroslava. *Strategie ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním se zřetelem na romské etnikum v počátečním vzdělávání*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5103-4.
- BĚLÍK, Václav a HOFERKOVÁ, Stanislava. *Prevence rizikového chování žáků z pohledu pedagogů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. ISBN 978-80-7435-726-8.
- BĚLÍK, Václav, HOFERKOVÁ, Stanislava, KRAUS Blahoslav a kol. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0599-1.
- CIKLOVÁ, Kateřina. *Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu*. Ostrava: Nakladatelství EconomPress, 2014. ISBN 978-80-905065-6-5.
- ČECH, Ondřej a ZVONÍČKOVÁ, Nicole. *Nebezpečí kyberšikany: internet jako zbraň?*. České Budějovice: Theia – krizové centrum, 2017. ISBN 978-80904854-4-0.
- ČECH, Tomáš. Prevence. In MIOVSKÝ, Michal. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012, s. 107–112. ISBN 978-80-87258-89-7.
- DOLEJŠ, Martin a OREL, Miroslav. *Rizikové chování u adolescentů a impulzivita jako prediktor tohoto chování*. Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5252-4.
- ECKERTO VÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel. *Bezpečnost dětí na internetu*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
- FELCMANOVÁ, Lenka a HABROVÁ, Martina. *Katalog podpůrných opatření: dílčí část: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4655-4.
- FISCHER, Slavomil a ŠKODA, Jiří. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 4., rozš., vyd. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2008. ISBN 978-80-223-2391-8.
- HABROVÁ. Katalog podpůrných opatření: dílčí část: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4692-9.

- HAMANOVÁ, Jana. Rizikové chování v dospívání. In: *Rizikové chování dospívajících a jeho prevence*. Praha: Free Teens Press, 2000, s. 15–29. ISBN 80-902898-0-0.
- HAVIGER, Jiří a kol. *Lexikální stopa pojmu rodina: využití analýzy sítí, frekvenční analýzy a otevřeného kódování pro výzkum implicitních teorií rodiny*. Hradec Králové. Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-429-8.
- HOLLÁ, Katarína. *Sexting a kyberšikana*. Bratislava: Iris, 2016. ISBN 978-80-8153-061-6.
- HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978–80-7387-545-9.
- HRABAL, Vladimír. *Sociální psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0436-1.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.
- KABÍČEK, Pavel a kol. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.
- KALAŠ, Ivan. *Premeny školy v digitálnom veku*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2013. ISBN 9788010024094.
- KOHOUT, Roman a KACHRNÁK Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. ISBN 78-80-260-9543-9.
- KOPECKÝ, Kamil et al. *Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244–4868-8.
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 98-80-262-0643-9.
- KRULICHOVÁ, Eva et al. *Delikvence mládeže: trendy a souvislosti*. Praha: Triton, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.
- MUCHA, Ivan. *Sociologie: základní texty*. Pelhřimov: Vydavatelství 999, 2004. ISBN 80-86391-13-2.
- NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Academia. 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.
- PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální síť*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.

- PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3470-5.
- PRŮCHA, Jan a kol. *Pedagogický slovník*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
- ROZSYPALOVÁ, Marie a kol. *Psychologie a pedagogika I: pro střední zdravotnické školy*. Praha: Informatorium, 2003. ISBN 80-7333-014-8.
- SOBOTKOVÁ, Veronika a kol. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4042-3.
- STOWELL, Louie. *Bezpečně online*. Překlad Kateřina BROUK. Praha: Svojtka&Co., 2017. ISBN 978-80-256-2083-0.
- SZOTKOWSKI, René a kol. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. ISBN 978-80-244-5793-2.
- SZOTKOWSKI, René, KOPECKÝ Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3911-2.
- SZOTKOWSKI, René, KOPECKÝ Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Risks of internet Communication IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4105-4.
- ŠEVČÍKOVÁ, Anna. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5010-1.
- ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém = Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3.
- ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled sociální psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0929-1.
- ŠIRŮČKOVÁ, Michaela. Rizikové chování. In: MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování II*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015, s. 161–166. ISBN 978-80-7422-393-8.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 978-80-246-0841-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha, Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-1318-5.

VÝROST, Jozef a SLAMĚNÍK, Ivan, eds. *Sociální psychologie*. 2. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.

Elektronické zdroje

AbcNEWS. Dad warns of privacy risk for kids in Musical.ly app. In: *Abcnews.go.com* [online]. 2021 [cit. 2022-08-24]. Available from: <https://abcnews.go.com/GMA/video/dad-warns-privacy-risk-kids-musically-app-49394167>.

BEDROŠOVÁ, Marie a kol. *České děti a dospívající na internetu: zpráva z výzkumu na základních a středních školách: Projekt EU Kids Online IV – Česká republika* [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2018 [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: https://irtis.muni.cz/media/3115505/eu_kids_online_report.pdf.

CENTRUM PREVENCE RIZIKOVÉ VIRTUÁLNÍ KOMUNIKACE. Rizika spojená se sextingem. In: *Sexting.cz* [online]. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s O2 Czech Republic, 2020 [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <http://www.sexting.cz/>.

ČESKÁ ASOCIACE STREETWORK. Své nahé fotky rozesílá desetina dětí. In: *Streetwork.cz* [online]. 2012 [cit. 2022-08-24]. Dostupné z: <https://www.streetwork.cz/archiv/clanky/detail/1627/sve-nahe-fotky-rozesila-desetina-deti>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Rozvodovost. In: *Czso.cz* [online]. 2019 [cit. 2022-09-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/snatky-a-rozvody>.

E-BEZPEČÍ. Informace o projektu: Základní informace o projektu. In: *E-bezpeci.cz* [online]. 2008 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/o-projektu/oprojektu>.

ESNAULT, Liliane. *Web-based education and pedagogical technologies: solutions for learning applications* [online]. Hershey: IGI Publishing, 2008 [cit.2022.06.07]. Available from: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=UTbI-gTmBZMC&oi=fnd&pg=PP1&dq=ISBN+978-1-59904-527-6&ots=cHwwT95O4-&sig=Z_2LuUZSfo9LPxenGflca0p5ZPE&redir_esc=y#v=onepage&q=ISBN%20978-1-59904-527-6&f=false.

HINDUJA, Sameer, and PATCHIN, Justin W. *Teen Sexting: A Brief Guide for Parents and Educators* [online]. Cyberbullying Research Center, 2018 [cit. 2022-11-03]. Available from: <https://cyberbullying.org/sexting-research-summary.pdf>.

- HODAČOVÁ, Veronika. Nebezpečí spojená se sextingem: oddělení prevence Policejního prezidia ČR. In: *Policie.cz* [online]. 17. 8. 2022 [cit. 2022-08-19]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nebezpeci-spojena-se-sextingem.aspx>.
- HOLAK, Brian. Definition Instagram. In: *Techtarget.com* [online]. 2017 [cit. 2022-08-24]. Available from: <https://www.techtargget.com/searchcio/definition/Instagram>.
- CHILDLINE. How Report Remove Works. In: *Childline.org.uk* [online]. 2021 [cit. 2022-08-18]. Available from: <https://www.childline.org.uk/info-advice/bullying-abuse-safety/online-mobile-safety/remove-nude-image-shared-online/>.
- CHOMYNOVÁ, Pavla, CSÉMY, Ladislav a MRAVČÍK, Viktor. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD). *Zaostřeno* [online]. 2020, s. 1–20 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/332929/1057/Zaostreno%202020-05_ESPAD%202019.pdf.
- INTERNET WATCH FOUNDATION. Sexual abuse imagery of girls online at record high following pandemic lockdowns. In: *Iwf.org.uk* [online]. 2022 [cit. 2023-02-12]. Available from: <https://www.iwf.org.uk/news-media/news/sexual-abuse-imagery-of-girls-online-at-record-high-following-pandemic-lockdowns/>.
- JESSOR, Richard. Risk Behaviour in Adolescence: A Psychosocial Framework for Understanding and Action. *Journal Of Adolescent Health* [online]. 1991, vol. 12, no. 8, pp. 597–605 [cit. 2022-08-24]. ISSN 1879-1972. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/1054139X9190007K>.
- KAHUDA, František. Mládež. In: *Encyklopedie.soc.cas.cz* [online]. 2018 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mládež_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mládež_(MSgS)).
- KOPECKÝ, Kamil. České děti o sextingu. In: *E-bezpeci.cz* [online]. 2011 [cit. 2022-07-25]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-online-komunikaci/sexting/237-ceske-deti-o-sextingu>.
- KOPECKÝ, Kamil. Výzkum E-Bezpečí 2012 – fakta o sextingu u českých dětí. In: *E-bezpeci.cz* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/418-sexting2012>.
- KOPECKÝ, Kamil. Problém zvaný Tik Tok. *E-Bezpečí* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019, roč. 4, č. 1, s. 5–11 [cit. 2022-08-14]. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1403>.
- KOPECKÝ, Kamil, SZOTKOWSKI, René a KREJČÍ, Veronika. *Výzkum rizikového chování slovenských a českých dětí v prostředí internetu* [online]. 2014 [cit. 2022-

- 08-25]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/tiskove-zpravy/914-sedm-z-deseti>.
- KOPECKÝ, Kamil a KOŽÍŠEK, Martin. Fenomén sexting v teorii a praxi. *Skauting* [online]. 2015, 1/25 [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/273146060_Fenomen_sexting_v_teorii_a_praxi.
- KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru* [online]. 2017 [cit. 2022-07-13]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/96-sexting-a-rizikove-seznamovani-2017/file>.
- KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. Rodič a rodičovství v digitální éře. In: *E-bezpeci.cz* [online]. O2 Czech Republic, Univerzita Palackého v Olomouci, 2018 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/>.
- KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. Sexting a právo. *E-Bezpečí* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019, roč. 4, č. 2, s. 62–65 [cit. 2023-01-11]. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1681>.
- KOSOVÁ, Dita. Projekt Seznam se bezpečně. In: *Kr-kralovehradecky.cz* [online]. 2014 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/skolstvi/prevence-soc-patologicckych-jevu/vyzkum-rizikoveho-chovani-ceskych-deti-v-prostredi-internetu-67741/>.
- LIPPMAN, Julia R., CAMPBELL, Scott W. Damned if you do, damned if you don't... if you're a girl: Relational and normative contexts of adolescent sexting in the United States. *Journal of Children and Media* [online]. 2014, vol. 8, no. 4, pp. 371–386 [cit. 2022-07-07]. Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17482798.2014.923009>.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j. 21291/2010-28) [online]. Praha, 2010 [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. In: *Msm.cz* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2018

- [cit. 2022-08-24]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/iploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf.
- PATEL, Sahil. Hearst now has both Seventeen and Cosmo on up-and-coming app Musical.ly. In: *Digiday.com* [online]. 7.3.2018 [cit. 2022-08-24]. Available from: <https://digiday.com/media/seventeen-hearst-brings-cosmopolitan-musical-ly/>.
- PAVLAS MARTANOVÁ, Veronika, ed. *Národní ústav pro vzdělávání: o primární prevenci rizikového chování* [online]. 2014 [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani.html>.
- PAVLAS MARTANOVÁ, Veronika, ed. *Národní ústav pro vzdělávání: všeobecná × selektivní × indikovaná školská primární prevence* [online]. 2014 [cit. 2022-08-23]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/vseobecna-x-selektivni-x-indikovana-skolska-primarni-1.html>.
- POLICIE ČR. Počítačová mravnostní kriminalita. In: *Policie.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pocitacova-mravnostni-kriminalita.aspx>.
- STUDIUM PSYCHOLOGIE. Etapy psychického vývoje: pubescence, adolescence. In: *Studium-psychologie.cz* [online]. 2016 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/6-pubescence-adolescence.html>.
- SZOTKOWSKI, René a kol. *Sexting u českých dětí* [online]. Olomouc, 2020 [cit. 2022-08-18]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/odborne-studie/144-sexting-u-ceskych-deti-2020-szotkowski-kopecky-dobesova/file>.
- ŠMAHEL, David a kol. EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. In: *Eukidsonline.net* [online]. 2020 [cit. 2023-02-13]. DOI: 10.21953/lse.47fdeqj01of0. Dostupné z: <https://eprints.lse.ac.uk/103294/>.
- VAN OUYTSEL, Joris, WALRAVE, Michael, and VAN GOOL, Ellen. Sexting: Between Thrill and Fear – How Schools Can Respond. In: *Clearing House* [online]. 2014 [cit. 2022-07-07]. Available from: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00098655.2014.918532>.
- VLACHOVÁ, Marta. Trestná činnost spojená s internetovou kriminalitou. In: *E-bezpeci.cz* [online]. Olomouc: Centrum prevence virtuální internetové komunikace, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2009

- [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/dalirizika/148-226>.
- VOKUŠ, Jiří. Návykové látky. In: *Policie.cz* [online]. 2020 [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-2020-navykovye-latky.aspx>.
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. AION CS, 2010–2023 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27/>.
- WATSON, Lucy. Online child sexual abuse at record high levels – with some exploited within minutes. In: *Iwf.org.uk* [online]. 2022 [cit. 2022-07-19]. Available from: <https://www.iwf.org.uk/news-media/iwf-in-the-news/online-child-sexual-abuse-at-record-high-levels-with-some-exploited-within-minutes/>.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Msm.cz* [online]. 2004 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.msm.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-2-2022>.

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1 <i>Trestné činy páchané v rámci sextingu</i>	28
Tabulka 2 <i>Skladba pohlaví respondentů</i>	43
Tabulka 3 <i>Skladba respondentů podle věku</i>	43
Tabulka 4 <i>Skladba respondentů podle třídy</i>	43
Tabulka 5 <i>Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H1</i>	53
Tabulka 6 <i>Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H2</i>	53
Tabulka 7 <i>Čtyřpolní tabulka pro test nezávislosti chí-kvadrát pro H4</i>	54

Grafy

Graf 1 <i>Setkání se sextingem na sociálních sítích</i>	44
Graf 2 <i>Prostředí, kde se setkávají žáci se sextingem</i>	45
Graf 3 <i>Sociální sítě používané k sextingu</i>	46
Graf 4 <i>Soubor žáků, kteří poslali fotku ve spodním prádle</i>	47
Graf 5 <i>Soubor žáků, kteří obdrželi fotku ve spodním prádle</i>	47
Graf 6 <i>Považování sextingu za riskantní</i>	48
Graf 7 <i>Rizikovost sextingu</i>	49
Graf 8 <i>Trestní činnost spojená se sextingem</i>	50
Graf 9 <i>Prevence sextingu ve škole</i>	51
Graf 10 <i>Aktivity, které respondenti sami provedli</i>	51

Příloha

Příloha A *Dotazník „Vliv sociálního prostředí na chování žáků se zaměřením na sexting na sociálních sítích“*

Vážení žáci,

obracím se na vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako podklad pro diplomovou práci na téma „Vliv sociálního prostředí na chování žáků se zaměřením na sexting na sociálních sítích“.

Dovoluji si vás rovněž požádat a co nejpřesnější a pravdivé vyplnění dotazníku. Účast ve výzkumu je anonymní. Data budou použita jen pro potřebu výzkumu.

Děkuji vám za váš čas, který věnujete vyplnění dotazníku. Přeji krásný den.

Bc. Veronika John, studentka pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové.

- 1) Jaké je tvé pohlaví?
 - a) Dívka
 - b) Chlapec
 - c) Jiné
- 2) Kolik ti je let? _____
- 3) Setkal/a ses s pojmem sexting? Sexting = sextování, to je elektronické rozesílání textových zpráv, fotografií, obrázků, videí s intimním eroticko-sexuálním obsahem.
 - a) Ano
 - b) Ne
- 4) Pokud dvoje odpověď na otázku číslo 3 byla ano, tak kde jsi se s tímto pojmem setkal/a?
 - a) V prostředí školy
 - b) V prostředí rodiny
 - c) V prostředí vrstevníků
 - d) V online prostředí (sociální sítě – Facebook, Instagram, TikTok atd.)
 - e) V mediálním prostředí (televize, noviny, časopisy, rádio)
 - f) Jinde

- 5) Pokud provozuješ sexting, tak na jaké sociální síti konkrétně?
- a) Neprovozuji
 - b) Facebook
 - c) Instagram
 - d) Youtube
 - e) Twitter
 - f) Snapchat
 - g) TikTok
- 6) Už jsi někdy někomu poslal/l nahou fotografii, fotografii ve spodním prádle?
- a) Ano, jednou
 - b) Ano, více než jednou
 - c) Ne
- 7) Obdržel/a si někdy erotická materiál ve spodním prádle?
- a) Ano
 - b) Ne
- 8) Myslíš si, že přeposílání eroticky laděných fotografií druhých lidí je trestným činem?
- a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nevím
- 9) Považuješ sdílení intimních fotografií za riskantní?
- a) Ano
 - b) Ne
- 10) Je podle tebe zasílání erotického materiálu rizikové?
- a) Ne, o nic nejde
 - b) Nevím, je mi to jedno
 - c) Ano, někdo by materiál mohl proti mně zneužít
 - d) Ano, ostatní by se mi mohli posmívat
 - e) Ano, mohli by se to dozvědět rodiče, a to bych nechtěl(a)
 - f) Jiný důvod
- 11) Byla u vás ve škole realizována nějaká aktivita pro prevenci sextingu?
- a) Ne, žádná aktivita u nás nebyla realizována
 - b) Ano, bavili jsme se o tomto problému na některých z vyučovacích předmětů
 - c) Ano, měli jsme besedu, zaměřenou na toto téma

12) Které z následujících aktivit jsi ty osobně někdy provedl/a? Prosím označ všechny, které jsou pravdivé.

- a) Poslal/a někomu sexuálně vyzývavou zprávu přes sociální síť
- b) Zveřejnil/a sexuálně vyzývavou zprávu na online profilu jiné osoby
- c) Obdržel/a od někoho sexuálně vyzývavou zprávu přes sociální síť
- d) Sdílel/a sexuálně vyzývavou zprávu s jinými osobami než s těmi, pro které byla určena
- e) Žádnou z uvedených

13) Jakou třídu navštěvuješ?

- a) Třídu s rozšířenou výukou anglického jazyka (jazyková třída)
- b) Sportovní třídu
- c) Všeobecnou třídu